

2020

LABORATORIUM FILMOWE VOD

laboratoriumfilmowe.pl

WSTĘP

Niniejsza publikacja zawiera treści zamieszczone na portalu Laboratorium Filmowe VOD, zebrane do listopada 2020 roku. Oprócz tych najważniejszych, czyli samych filmów – udostępnionych na laboratoriumfilmowe.pl do bezpłatnej projekcji wszystkim zainteresowanym bogactwem międzynarodowego kina dla młodej publiczności. Mamy nadzieję, że w momencie, w którym czytacie ten tekst, zasoby portalu już powiększyły się o nowe pozycje i publikacje.

Celem całego tego przedsięwzięcia jest zapewnienie widzom darmowego, trwałego i kompleksowego dostępu do wartościowych filmów, które opatrzyliśmy opracowaniami skierowanymi zarówno do każdego z odbiorców, jak i do pedagogów, którzy chcieliby włączyć film w tok nauczania w szkołach, placówkach edukacyjnych, instytucjach oświatowych czy kulturalnych w całej Polsce. Korzystajcie i dzielcie się z nami swoimi opiniami!

Filmy, które pozyskaliśmy do udostępnienia na portalu, zostały stworzone przez profesjonalistów z całego świata z myślą o dzieciach i młodzieży. Są to zarówno animacje w rozmaitych technikach, jak i filmy aktorskie, w których główne role odgrywają rówieśnicy odbiorców. Prezentują dobrze znane wyzwania, dążenia i sytuacje, na przykład presję grupy, pierwszą miłość, niesprawiedliwość społeczną, problemy rodzinne, przewyżczanie ograniczeń, odnajdywanie własnej drogi, radzenie sobie ze słabością lub chorobą, realizację marzeń. Nie tracąc nic z magii kina i uroku angażującej fabuły, wymagają od widzów refleksji, uczą o świecie, wywołują emocje i skłaniają do dyskusji.

Większość propozycji znalazło się w konkursach różnych edycji Festiwalu Filmów dla Dzieci i Młodzieży Kinolub, który organizujemy od 2015 roku w Południowo-Wschodniej Polsce. To dzięki zaangażowaniu twórców festiwalowego programu oraz hojności reżyserów i producentów z całego świata, wybrane krótkie filmy są dostępne za darmo, w polskiej wersji językowej.

Kategorie wiekowe przypisane do filmów wskazują najczęściej na wiek ekranowych bohaterów i stanowią jedynie wskazówkę. Wiele filmów teoretycznie skierowanych do młodszych widzów zawiera zagadnienia interesujące również dla nastolatków – podobnie dojrzała grupa uczniów podstawówki może wiele skorzystać na filmie przeznaczonym dla młodzieży.

Jedną ze szczególnych wartości repertuaru Laboratorium Filmowego jest jego międzynarodowość. Filmowa podróż dookoła świata już teraz przebiega przez pięć kontynentów od Szwecji przez Ukrainę, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Nigerię i Meksyk aż do Brazylii. Mamy nadzieję, że dostarczy Wam wszystkim wielu wrażeń.

Fundacja IKS

Projekt dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego.

UNIKATOWE FILMY

Najlepsze krótkie metraże przygotowane przez profesjonalistów dla młodej widowni zostały wybrane przez selekcjonerów Festiwalu Kinolub.

DOKOŁA ŚWIATA

Przekraczamy granice. Poznajemy siebie, i innych i świat, spotykając się z bohaterami, którzy często wydają się bardzo obcy – a jednocześnie bardzo znajomi.

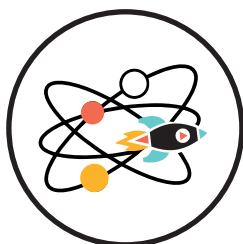
ZA DARMO

Oglądanie filmów wymaga tylko prostej, szybkiej rejestracji. Wszelkie materiały są całkowicie dostępne.

WSZYSTKO JASNE

Konteksty każdego filmu są krótko opisane. Zagadnienia i tematy do dyskusji umożliwiają prowadzenie zajęć i warsztatów z filmami.

JESZCZE WIĘCEJ

Portal zawiera bazę i informacji o festiwalach filmowych dla młodych widzów i filmowców, artykuły, źródła wiedzy i materiały metodyczne dla pedagogów.

WSPÓŁPRACUJĄCY EKSPERCI

Marta Kraus

Jurorka festiwalu filmowych dla dzieci w Polsce, Europie i Indiach. Kierownik Podkarpackiej Komisji Filmowej, gdzie tworzy koncepcje i realizuje projekty filmowe (w tym projekty edukacyjne "Film z klasą. Edukacja filmowa w szkole", Program Filmowy "CamON!") oraz odpowiada za Podkarpacki Regionalny Fundusz Filmowy i promocję regionu w międzynarodowym przemyśle audiowizualnym. Doświadczona koordynatorka projektów edukacyjnych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży (m.in. Multimedialna szkoła, SZAŁ – Szkolna Akademia Łamigłowy) oraz społecznych i edukacyjnych (m.in. Działaj Lokalnie). Jako dyrektor Festiwalu Kinolub ma decydujący wpływ na kształt i zasięg wydarzenia, partnerstwa oraz wytyczanie i realizację misji festiwalu.

Monika Pindziak-Dutkiewicz

Opiekun prawny i organizacyjny projektu, konsultant ds. licencji i wymogów formalnych. Radca prawny, prezes zarządu Fundacji IKS, odpowiedzialna za umowy handlowe i licencje, rozliczenia i finanse. Pomysłodawczyni i koordynatorka ekologicznych warsztatów filmowych dla dzieci "KINOLUB'ię Ekologię" odbywających się na terenie województwa świętokrzyskiego. Odpowiada za organizację wydarzeń filmowych i edukacyjnych w woj. małopolskim, świętokrzyskim i śląskim. Selekjonerka Festiwalu Kinolub.

Jagoda Mazepa

Animatorka kultury, kierownik produkcji filmów krótkometrażowych. Absolwentka produkcji filmowej w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. L. Schillera w Łodzi. Koordynuje projekty filmowe i kulturalne. Specjalista do spraw promocji, tworzy strategię dotarcia projektu do odbiorców.

Marcin Majkut

Trener, prelegent, koordynator. Prowadzący projekty psychoedukacyjne Fundacji Generator, w tym Mój Przyjaciel Film, czyli Rodzinny Klub Filmowy czy Weekend w małym kinie w FilMOTECE Narodowej Instytucie Audiowizualnym. Dyrektor programowy i prowadzący warsztaty i spotkania Centrum Edukacji Filmowej w KinoStacja Falenica. Autor scenariuszy Lekcji Wychowawczych FilMOTEKI Szkolnej, analiz psychologicznych i materiałów dydaktycznych do filmów dla dzieci i młodzieży Nowych Horyzontów Edukacji Filmowej, Fundacji Generator, Kina na Temat. Absolwent Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych SWPS. Dyplomowany aktor.

Karolina Giedrys-Majkut

Koordynatorka i autorka projektów edukacji filmowej, szkoleń dla nauczycieli oraz tekstów eksperckich z zakresu psychoedukacji poprzez film, fundraiserka. Na co dzień koordynatorka projektu „Shortcut - małe historie, wielkie sprawy” prowadzonego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej. W przeszłości inicjatorka i główna koordynatorka projektu „Kinoterapia” prowadzonego przez Fundację Generator. W ramach tych działań koordynowała i zaprogramowała m.in. festiwal „Mózg podejrzany”, który odbył się w Centrum Nauki Kopernik oraz festiwal „Na szczęście film” współprowadzonego przez Katedrę Psychologii Pozytywnej Uniwersytetu SWPS. Psycholożka i kulturoznawczyni.

Tomasz Jurkiewicz

Absolwent filmoznawstwa na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie oraz reżyserii WRiTv im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego, a także kursu fabularnego „Studio Próba” w Szkole Wajdy. Autor filmów krótkometrażowych, m.in. „Próba mikrofonu” (2006), „Radioakcja” (2008), „Wesołych Świąt” (2009), „Babcia wyjeżdża” (2009), „Gdyby ryby miały głos” (2010), które zdobyły ponad sto nagród i wyróżnień na festiwalach krajowych (Kraków, Warszawa, Gdynia, Wrocław) i międzynarodowych (Karlove Vary, Seul). Scenariusz jego autorstwa pt. „Kalafiory o smaku kiwi” zdobył II nagrodę Script Pro 2013, najważniejszego polskiego konkursu 4 scenariuszowego. Reżyser i scenarzysta pełnometrażowych filmów dokumentalnych „Cały świat Hani i Stasia” (2011), „Z pogranicza cudu” (2016), „Dni przemiany” (2018) prezentowanych na festiwalach międzynarodowych. Obecnie pracuje nad filmem familijnym „Skarbek”.

Emilia Żuber

Liderka Filмотeki Szkolnej w woj. lubelskim, autorka projektów filmowych dla uczniów, laureatka nagrody Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej w kategorii edukacja młodego widza, autorka scenariuszy lekcji filmowych dla Centrum Edukacji Obywatelskiej i Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, organizatorka filmowych gier miejskich, maratonów filmowych, warsztatów montażowych, operatorskich i fotograficznych. W 2017 roku przewodnicząca Jury Nauczycieli 35. Międzynarodowego Festiwalu Filmów Młodego Widza "Ale Kino" w Poznaniu, w 2019 roku jurorka w Konkursie Filmów Krótkometrażowych Międzynarodowego Festiwalu Filmów dla Dzieci i Młodzieży Kinolub. Ponadto nauczycielka języka niemieckiego i trenerka – prowadzi warsztaty z myślenia wizualnego oraz graphic recording konferencji.

SPIS FILMÓW

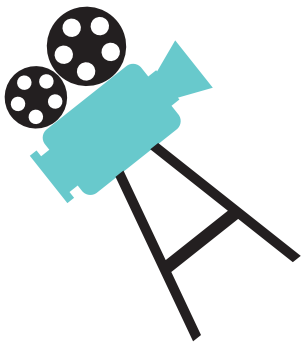
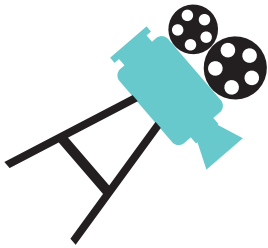
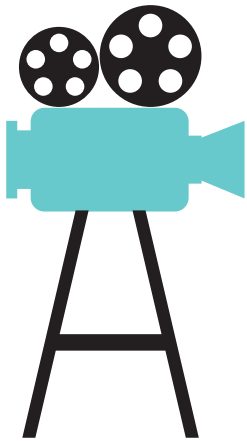
▶	Proxima / Włosy / Luisa Campos	7
▶	Bike Portraits / Rowerowe Portrety / Sashko Danylenko	11
▶	El Regalo / Podarunek / Jose Antonio Moreno	12
▶	La pelota / Piłka / Fernando G. Pliego	13
▶	The Chocolate Soldier / Prezent / Jackson Smith	18
▶	Snow / Śnieg / Aren Malakyan	19
▶	Kop op / Co trzy głowy / Job Roggeveen, Joris Oprins, Marieke Blaauw	23
▶	Gelato – Die sieben Sommer der Eisliebe / Lody siódme lato / Daniela Opp	24
▶	Muzykant / Muzyk / Aleksei Borovikov	27
▶	Tolu / Tolu / Nadine Ibrahim	31
▶	Tecahül-i Arif / Arif / Hasan Kalender	32
▶	Hedieh / Hedieh / Sahar Sotoodeh	38
▶	Ahmed & Markus / Ahmed & Markus / Maria Eriksson-Hecht	43
▶	1-0 / 1-0 / Nada ElAzhary	47
▶	Ana Cumple 14 / Urodziny Anny / Shari Sabel Strandmark	48
▶	Distintos / Inni / Josevi García Herrero	52

Kategoria 6+

Kategoria 9+

Kategoria 11+

Kategoria 15+

FILMY OPRACOWANIA

Tytuł oryginalny:
Proxima

Tytuł:
Włosy

Scenariusz
Maya Guizzo

Kraj produkcji: **Brazylia**
Rok produkcji: **2017**
Czas trwania: **15 minut**
Kategoria wiekowa: **6+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2018

Ocena własnego wyglądu

Osią filmu jest dążenie głównej bohaterki do zmiany swojego wyglądu – do wyprostowania naturalnie kręconych włosów w salonie fryzjerskim. Uzależnianie poczucia własnej wartości od oceny swojego ciała jest zjawiskiem powszechnym, ale może być wyjątkowo intensywnie przeżywane przez młode osoby, podatne na przekazy medialne i presję grupy. Dlatego też często jest powodem podejmowania różnego rodzaju działań: w wypadku bohaterki oszustwa pozwalającego jej na zebranie niezbędnych pieniędzy na wizytę u fryzjerki.

Media społecznościowe

Idolką bohaterek filmu jest popularna influencerka, publikująca materiały na portalach takich jak YouTube czy Instagram. Marzenie Karoliny o zmianie swojego wyglądu bierze się również z chęci upodobnienia się do dziewczyny, którą podziwia. W trakcie swoich przygód dziewczyny same będą tworzyć cyfrowe materiały inspirowane internetowymi trendami.

Przedsięwzięcia

Film pokazuje przebiegłość, odwagę i pomysłowość młodych ludzi na drodze do osiągnięcia tego, co zaplanowali. Dążenia – nawet jeśli na końcu okazuje się, że ostatecznie nie przynoszą oczekiwanych radości – napędzają ich życie, przyjaźnie i doświadczenia.

CZY ZADAJESZ SOBIE PYTANIE, SKĄD BIORA SIĘ TWOJE PRAGNIENIA?

DYSKUSJA

Wielkim pragnieniem Karoliny jest posiadanie prostych włosów. Jej naturalnie się kręczą. To marzenie wynika z faktu, że jej najlepsza koleżanka ma właśnie takie włosy. Takie włosy posiada również znana wśród rówieśniczek Karoliny Julia Silva, influencerka, którą na Facebooku śledzi kilkaset tysięcy osób. Ale czy to, że ktoś inny ma proste włosy oznacza, że ja też muszę je mieć?

Wydaje się, że kiedy dziewczyny są już w autobusie i jadą do fryzjerki, Karolina zaczyna dostrzegać, że nie wszystkie kobiety dookoła mają wyprostowane włosy. Są również takie, których skręcenie jest jeszcze mocniejsze niż u niej, tak jak na przykład u jej kuzynki. Widzimy, jak Karolina rozgląda się dookoła i widzi osoby podobne do siebie.

Film pomoże zwrócić uwagę na kwestię różnorodności ludzi, ich unikalności i naturalności, jak też na wartość akceptacji siebie. Zmiany, jakie wprowadzamy w swoim wyglądzie, są zazwyczaj podyktowane modą czy przynależnością do konkretnej grupy, ale warto zadać sobie pytanie, czy są podyktowane naszymi osobistymi potrzebami i naszą wyobraźnią. Dla nastolatków te kwestie mogą być niezwykle istotne: problem dotyczy autoprezentacji i upodobniania się do ważnych dla siebie modeli, w ramach poszukiwania własnej tożsamości. To dla bardzo wielu młodych ludzi, zwłaszcza młodych dziewcząt, trudny czas – moment, w którym wiele z nich odrzuca własną fizyczność na rzecz popularnych wzorców urody. Historia z filmu „Włosy” może być pretekstem do edukacji na rzecz tak zwanej ciała pozytywności, czyli akceptacji swojego wyglądu i ciała.

Warto też zwrócić uwagę na kwestię buntu, która wśród młodych nastolatków powinna mocno wybrzmiewać, a jednak w tej filmowej propozycji jest ledwo wyczuwalna. Bo czy można uznać za bunt prostowanie włosów przez Karolinę? Przecież prostując włosy, upodabnia się do większości, a buntownicy raczej walczą przeciwko takiej sferze i próbują sforsować dominującą rzeczywistość. Bunt, jako paliwo do rozwoju i zmiany, w rękach młodych ludzi zazwyczaj otwiera ich unikalność. Warto zadać pytanie, czy tak jest w przypadku Karoliny i jej koleżanki? A może chodzi o bunt przeciwko postawie jej mamy?

Film może stanowić również pretekst do dyskusji o zaradności, w jaką (nie tylko) młodzi ludzie powinni być wyposażeni, kiedy zmiernają do zaspokojenia jakiś swoich potrzeb, wymagających zdobycia odpowiednich środków. I chociaż trudno pochwalać sam sposób, jaki przyszedł do głowy Karolinie (pisanie koleżce zadań domowych za pieniądze), to warto wskazać jej inicjatywę, wykorzystanie swoich dobrych stron i przedsiębiorczość, jaką się wykazała. Szczególnie dla młodych ludzi to ważne doświadczenia służące budowaniu samodzielności i odpowiedzialności.

PYTANIA

Dlaczego Karolina chce wyprostować włosy? Jakich używa środków do tego, aby wyprostować włosy?

Co sądzicie o nowej fryzurze Karoliny? Czy jest podobna do tej, które noszą inne dziewczyny?

Jak Karolina spogląda na panią fryzjerkę, kiedy rozmawiają o ewentualnym prostowaniu włosów?

Jak Anna spogląda na kobiety z kręconymi włosami, jak sądzicie o czym może myśleć?

Jak oceniacie zadowolenie Karoliny z nowej fryzury?

Jak wygląda jej twarz w ostatniej scenie?

Na czym polega bunt Anny, jeśli sądzicie, że się buntuje?

ĆWICZENIE 1 – ROZGRZEWKĄ 10-15 MIN.

Podziel uczniów na 5 grup. Powiedz, że za chwilę wspólnie będziecie naśladować przechodzącą gwałtowną nawałnicę, oczywiście przy pomocy dźwięków i głosów. Każda grupa otrzyma do przygotowania swoją część dźwiękową. Jako dyrygent będziesz włączać-wyłączać albo zgłaszać-wyciszać dane głosy.

Grupy przygotowują dźwięki:

Pierwsza grupa – deszczu, spokojnego i bardziej gwałtownego

Druga grupa – wiatru, spokojnego i bardziej gwałtownego

Trzecia grupa – grzmotów

Czwarta grupa – wyładowań atmosferycznych

Piąta grupa – strasznych odgłosów burzy

Na przygotowanie dźwięków mają 5 minut. Kiedy wszyscy będą już gotowi, na początek poproś każdą grupę z osobna o zaprezentowanie swojego dźwięku. Następnie rozpocznij dyrygowanie orkiestrą zaczynając od lekkiego wiatru.

Zabawa może trwać krócej lub dłużej w zależności od zaangażowania zespołu.

ĆWICZENIE 2 20-30 MIN.

Materiały: kartki i przybory do pisania, około 10 czasopism lifestylowych (o urodzie, modzie itp., dobrze, by zdjęcia z czasopism przedstawiały przedstawicieli różnych grup wiekowych, w tym nastolatków), wydruk kilku zdjęć z popularnych profili na portalu Instagram (najlepiej takich pokazujących bohaterów w trakcie różnych czynności).

Podziel uczniów na 4 grupy (każda grupa ma takie samo zadanie). Instrukcja dla uczniów:

Wyobraźcie sobie, że jesteście obcymi, przybyszami z odległej cywilizacji, którzy nie mają pojęcia o ziemi i o ziemskich zwyczajach. Lądujecie w odludnym miejscu, gdzie znajdujecie kufer pełen czasopism i zdjęć.

Te materiały to wasze 10 jedyne źródła na temat ziemskiej cywilizacji. Na ich podstawie musicie ocenić, opisać i zrozumieć (stworzyć swój własny obraz), jak wygląda dzisiaj przeciętny mieszkaniec Ziemi? Jak wygląda i zachowuje się młody przedstawiciel gatunku ludzkiego? Jak się ubiera, jaką nosi fryzurę, czym się zajmuje?

Możecie wycinać przykładowe zdjęcia, tak by zilustrować wasze tezy. Możecie zaprezentować więcej niż jeden rodzaj przeciętnego młodego mieszkańca Ziemi.

Daj uczniom około 15 minut na pracę ze źródłami. Po tym czasie przedstawiciele grup prezentują swoje tezy na forum grupy. Po tej prezentacji zaproś grupę do dyskusji wokół pytań:

- Jak się odnajdujecie w przygotowanych przez siebie opisach?
- Czy z pism lub treści portalu Instagram można się dowiedzieć prawdy o życiu na Ziemi? Prawdy o waszym życiu?
- Czego wam brakuje w tych opisach?
- Jaki jest wasz stosunek do zebranych materiałów?

ĆWICZENIE 3 20 MIN.

Materiały: przygotuj projekcję filmu z portalu YouTube znajdującego się pod linkiem:

<https://youtu.be/toH4GcQXpc>

– Spot promocyjny kampanii pt. “This Girl Can” stworzonej przez wydział Sport England, podlegający pod Departament Treści Cyfrowych, Kultury, Mediów i Sportu brytyjskiego rządu (Department for Digital, Culture, Media and Sport).

Pytania do dyskusji po projekcji:

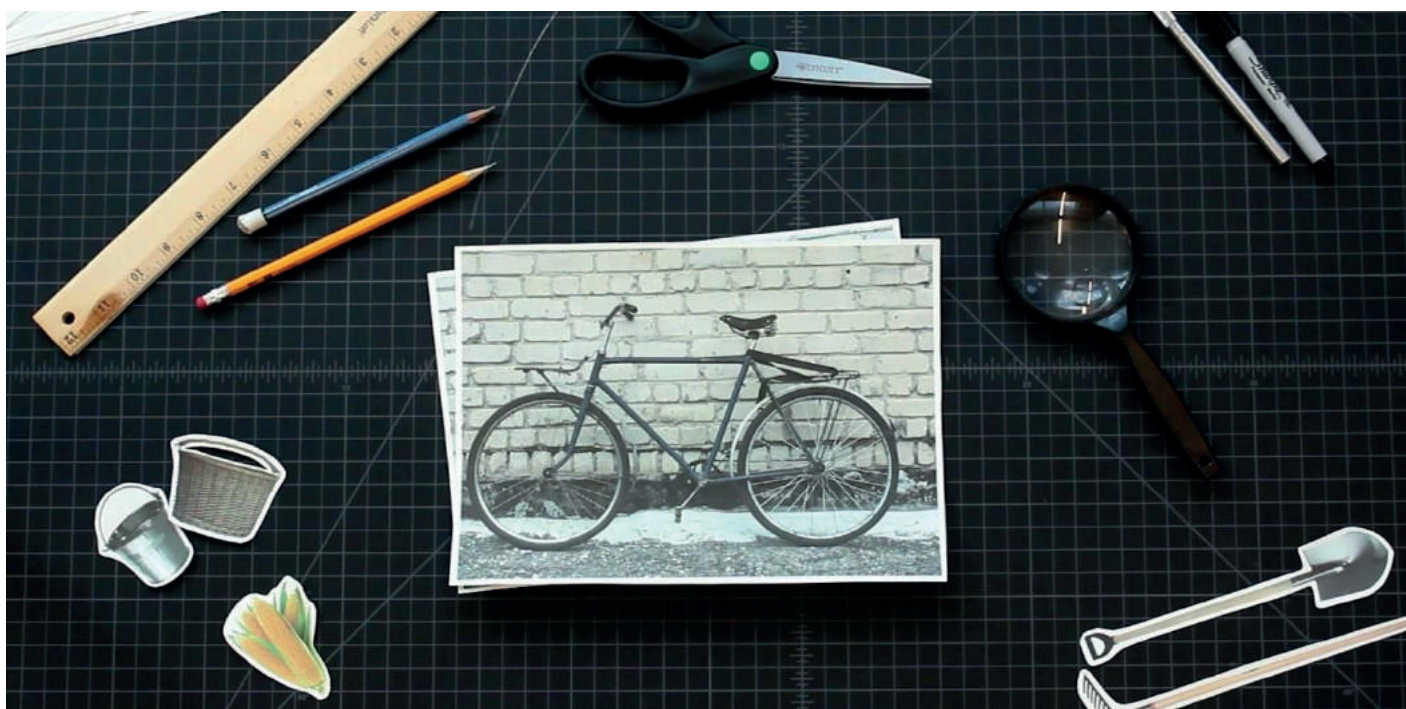
- Jak ma się obraz przedstawiony w tym spocie do zebranych przez was w ćwiczeniu 2 materiałów o mieszkańcach Ziemi?
- Do czego nawiązuje ten film w kontekście filmu „Włosy” i poglądów na temat jednego wzorca urody człowieka?

Na sam koniec zapytaj uczniów o ich wrażenia po warsztacie. Co było dla nich zaskakujące?

Czego nowego się nauczyli? Jak odbierają warsztat?

▶ ROWEROWE PORTRETY

Sashko Danylenko

Tytuł oryginalny:
Bike Portraits

Tytuł:
Rowerowe portrety

Scenariusz
Sashko Danylenko

Kraj produkcji: **Ukraina/USA**
Rok produkcji: **2015**
Czas trwania: **5 minut**
Kategoria wiekowa: **6+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2018

Film dokumentalny

“Rowerowe portrety” to idealna propozycja na pierwsze spotkanie z filmem dokumentalnym, nawet dla najmłodszych dzieci. Filmy dokumentalne pokazują widzom pewien wycinek rzeczywistości – w przeciwieństwie do filmów fabularnych przedstawiających wymyślone albo fabularyzowane historie. Autor tego dokumentu, Sashko Danylenko, pokazuje miejscowości, w których mieszkał, z jego osobistej, ale autentycznej perspektywy rowerzysty.

Techniki animacji

Każde przedstawione w filmie miasto pokazane jest za pomocą innej techniki animacji filmowej. W zależności od tego, czy akcja rozgrywa się na Ukrainie, we Francji, czy w USA, animowane są piksele, wycinanki lub szkice. Animacje przeplatają się z tradycyjnymi zdjęciami filmowymi. Dlatego “Rowerowe portrety” to również podróż przez możliwości wizualnego tworzenia świata przedstawionego.

Obserwacje społeczne

Inspiracją do filmu były zachowania ludzi (rowerzystów, kierowców, przechodniów) i doświadczenia reżysera w czasie podróży na rowerze. Przez ten pryzmat pokazuje kulturę miast i zasady panujące w różnorodnych społeczeństwach, w których mieszkał. Może być to inspiracją dla młodych filmowców szukających autobiograficznych lub społecznych tematów: wystarczy wybrać mały odcinek rzeczywistości i ułożyć scenariusz ze swoich obserwacji.

Tytuł oryginalny:
El Regalo

Tytuł:
Podarunek

Scenariusz
Natalia Rios

Kraj produkcji: **Hiszpania**
Rok produkcji: **2013**
Czas trwania: **15 minut**
Kategoria wiekowa: **6+**

Dzień ojca

Punktem wyjścia dla fabuły jest wybór prezentów na Dzień Ojca (w Polsce obchodzimy to święto 23 czerwca). Bohaterowie rozmawiają, przedstawiając różne pomysły. Porównują zarówno swoją wiedzę na temat tego, co ich ojcowie lubią, jak i ilość pieniędzy, które mogą przeznaczyć na prezent.

Bezdomność

Punktem zwrotnym filmu jest spotkanie głównego bohatera z bezdomnym mężczyzną i rozmowa, którą prowadzą. Chociaż rozmowy z nieznanymi mogą stanowić realne zagrożenie, ważne jest też, aby nie utożsamiać każdej osoby w potrzebie z niebezpieczeństwem. Włóczęga przedstawiony w filmie "Podarunek" pozwala nam zaobserwować współczucie i chęć pomocy u głównego bohatera, jak również nadaje kontrastową perspektywę dla wątku znaczenia dóbr materialnych i niematerialnych wartości.

Różnice społeczne i wartości

Głównym motywem w filmie jest zderzenie wartości niematerialnych z materialnymi (drogimi prezentami na Dzień Ojca). Różnice społeczne widoczne są nie tylko pomiędzy dziecięcymi bohaterami, ale silnie zaznaczone również w osobie pojawiającego się w filmie bezdomnego mężczyzny. Analiza postaw bohaterów zderzonych z daniem i tym, co ono symbolizuje – wiedzie nas do dyskusji o wyznawanych wartościach.

Tytuł oryginalny:
La pelota

Tytuł:
Piłka

Scenariusz
Adela Burgos

Kraj produkcji: **Hiszpania**
Rok produkcji: **2017**
Czas trwania: **8 minut**
Kategoria wiekowa: **9+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2018

Różnice społeczne

Film przedstawia konfrontację dwóch rodzin różniących się przede wszystkim statusem społecznym. Młody bohater nie do końca rozumie i nie potrafi zaakceptować konsekwencji wynikających z tej sytuacji, które dotyczą go bardzo osobiście.

Niesprawiedliwość

Kradzież piłki z pierwszych scen filmu doprowadza bohaterów do konfrontacji, która ostatecznie dociera do etapu "słowo przeciwko słowu". Wydarzenie to kończy się nieoczekiwanie dla głównego bohatera. Porażka pomimo przekonania, że racja jest po jego stronie, stanowi dla niego ważną życiową lekcję. Ojciec głównego bohatera będzie się starał wynagrodzić synowi rozczarowanie, ale doświadczenie niesprawiedliwości wpłynie również na ich relację.

Od reżysera

Pierwszym tytułem "Piłki" była 'Pierwsza lekcja', ale mój dobry przyjaciel przypomniał mi, że zrobiłem już krótki film pod tytułem "Dzisiejsza lekcja". Miałbym wtedy dwie "lekcje", poza tym tytuł był zbyt dosłowny. Ale coś z tej "pierwszej lekcji" jest w idei tej fabuły – idei świadomości. Dobrym podejściem do rozmowy o "Piłce" jest temat "utrąty niewinności", z tym że "niewinność" (przynajmniej po hiszpańsku) to bardzo wieloznaczne słowo, które może oznaczać wiele rzeczy. Naprawdę uważam, że jako dzieci mamy pewien archetyp sprawiedliwości, który prędkiej czy później

rozpada się na kawałki. Zanim to się stanie, świat wydaje się miejscem, gdzie wysiłek, praca i prawda są nagradzane. Wtedy nagle w jednej chwili dziecko dowiaduje się, że w grze biorą udział oszuści, którzy łamią zasady. Myślę, że w krótkiej fabule "Piłki" udało mi się wyraziście pokazać pierwszy kryzysowy moment, w którym idealistyczna wizja świata zostaje zakwestionowana i co więcej – upada. Ojciec i syn z tej historii nie muszą mierzyć się z jakimś straszliwym smokiem z długimi rogami. Ich wróg jest nieprzejednany, ale niewidzialny, bez ciała i bez twarzy. Takie są właśnie realia społeczne: są rodzajem bariery, które po cichu determinują ludzkie życie, nie dając się przełamać. Pokazują się tylko na moment w nieoczywisty sposób.

Historia "Piłki" pokazuje jeden z tych momentów, w których te abstrakcyjne prawa wpływają na nasze działania. Ojciec zmienia swoją postawę z egoistycznych powodów, a jego zachowanie dalekie jest od idealnej, chociaż naiwnej wizji syna. Bohaterem "Piłki" jest dziecko, które przekonuje się, co tak naprawdę rządzi światem – mimo że było na to całkowicie nieprzygotowane. Jest to dla niego bardzo przykre odkrycie.

ODWAGA I ROZSĄDEK W SŁUŻBIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

DYSKUSJA

Pewnego dnia Angel gra w piłkę, gdy w pewnym momencie przechodzący nieopodal chłopiec zabiera ją i ucieka. Angel próbuje go dogonić, ale bezskutecznie. Jest zagubiony, wkrótce dowiaduje się jednak, kim był ten chłopiec. Razem ze swoim ojcem próbuje odzyskać zgubę. Okazuje się jednak, że chłopiec, który zabrał piłkę, nie przyznaje się do kradzieży. Do tego jest synem jednego z najważniejszych klientów ojca Angela, co sprawia, że tata szybko wycofuje się z dalszej konfrontacji. Angel przekonuje się, że w życiu dorosłych zasada fair play nie zawsze obowiązuje, zmienia też swój stosunek do ojca.

Film jest punktem wyjścia do rozważań o roli odpowiedzialności za swoje czyny, bez względu na to czy jesteśmy dorosłymi czy też dziećmi. Nawet jeśli oficjalnie nie uda się doprowadzić do sprawiedliwych rozstrzygnięć, to we wnętrzu każdego z bohaterów kryzysu pokazanego w „Piłce” dochodzi do samoistnych osądów. Angel nie doczekał się swojej sprawiedliwości – mało tego, stracił zaufanie i szacunek do swojego ojca. Poczuł, że ojciec postawił wyżej swojego klienta, aniżeli dobro własnego syna. W tej sytuacji doszło również do załamania się autorytetów: nie tylko samego ojca, ale także i innych dorosłych.

Rola odpowiedzialności Jonathana została sprowadzona do podstawowych faktów odnoszących się do przyznania się do kradzieży. W tej płaszczyźnie nie powinno być żadnych dylematów. Ale pojawia się jeszcze kwestia odpowiedzialności za słowa wypowiedziane przez dorosłych. Szczególnie jeśli chodzi o ojca Angela, który zgadza się na kompromis zaproponowany przez ojca Jonathana i tym samym podważa prawdomówność swojego syna. Widzimy więc jak kłamstwo jednych bezpośrednio dotyka i wpływa na innych. Dlatego sprawiedliwe postępowanie

nie ma takie ogromne znaczenie, bo pozwala zachować neutralność i nie wpływa negatywnie na innych.

Film może otwierać również dyskusję o tym, czym jest odwaga. Ta cywilna, aby ponieść konsekwencje swojego czynu jak w przypadku Jonathana, ale i taka, która wchodzi w kolizję z pragmatyzmem – jak w przypadku ojca Angela. Choć ten ostatni wycofuje się z konfrontacji w imię rozsądku, to nie bierze pod uwagę konsekwencji swojego zachowania dla rozwoju relacji z synem. Brak odwagi podobnie jak odpowiedzialności może ciągnąć za sobą trudności i zakłócać obraz poprawnych relacji, współdziałania, czy innych przejawów interakcji. Czasami w kontrze do odwagi stawia się rozsądek, który pozwala zazwyczaj usankcjonować trudny kompromis w komunikacji pomiędzy stojącymi w zwarcu stronami, ale zamyka drogę do przekraczania barier wzmacniających najważniejsze relacje. Tak jest w przypadku 18 relacji pomiędzy Angelem a jego ojcem. Można zaryzykować stwierdzenie, że czasami rozsądek zabiera nam odwagę i podsuwa nam takie abstrakcyjne stwierdzenia jak mniejsze zło. Czy zło może być mniejsze lub większe?

PYTANIA

Dlaczego ojciec Angela wycofał się z konfrontacji?

Jak zachowuje się ojciec Angela w stosunku do swojego syna, a jak w stosunku do Jonathana i do ojca Jonathana?

Kiedy zmienia się jego zachowanie?

Czy ojciec Angela rozumie, że traci swoim zachowaniem zaufanie syna?

Jak zachowuje się ojciec Jonathana wobec swojego syna?

Czy możemy się zgodzić z jego zachowaniem, czy będąc na jego miejscu, wierzylibyśmy w słowa Jonathana?

Na czym polega rozsądek ojca Angela?

Co mógłby zrobić ojciec Angela, aby zachować szacunek syna?

Czy zło może być mniejsze?

BIBLIOGRAFIA

Ćwiczenia oparte są na publikacji:

N. Flowers Kompasik. *Edukacja na rzecz praw człowieka pracy z dziećmi*, redakcja polskiej edycji Katarzyna Koszewska, Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie oraz Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży SZANSA w Głogowie, 2009

ĆWICZENIE 1 20-25 MIN.

Materiały: cztery kartki z napisami: „Zgadzam się”, „Nie zgadzam się”, „Nie wiem.”, „Nie mogę podjąć teraz decyzji.” do rozmieszczenia w rogach sali

Powiedz uczniom, że w każdym rogu sali, w której odbywają się warsztaty, zostawiasz przygotowane wcześniej kartki z napisami, które określają konkretne stanowisko (zgadzam się, nie zgadzam się, nie wiem, nie mogę podjąć teraz decyzji). Rozmieść arkusze w odpowiednich rogach. Wyłumacz uczniom, że przeczytasz w sumie 8 konkretnych stwierdzeń, a ich zadaniem jest zajęcie swojego stanowiska względem każdego stwierdzenia. Aby się określić, za każdym razem ustawiają się w konkretnych rogach sali. Czyli jeśli ktoś będzie się zgadzał z danym stwierdzeniem, to staje w miejscu, gdzie leży kartka „Zgadzam się”. Jeśli nie zgadza się, staje w miejscu gdzie leży kartka „Nie zgadzam się” itd.

Po każdym stwierdzeniu, gdy uczniowie wybiorą już miejsca, poproś każdego o zabranie głosu. Zapytaj, co spowodowało, że wybrały takie stanowisko? Czy mogą to uargumentować? Po tym, jak każdy z uczniów zabierze głos, zapytaj, czy ktoś chciałby zmienić swoje stanowisko? Może kogoś przekonały czyjeś argumenty? Jeśli nie, odczytaj kolejne stwierdzenie.

Uwaga! Staraj się uważnie słuchać uczniów i reaguj na przejawy dyskryminacji oraz pojawiających się stereotypów. Wyłumacz uczniom, dlaczego jakieś stanowisko może być dyskryminujące lub oparte na stereotypie. Nie prowokuj uczniów do wyrażania mocniejszych ocen. Pozwalaj na dyskusje, jeśli uczniowie sami zauważą przejawy dyskryminacji.

Stwierdzenia:

1. Angel jest niepoważny, że idzie odzyskać swoją piłkę.
2. Chłopaki lepiej biegają od dziewczyn.
3. Jonathan dobrze zrobił, że nie przyznał się do winy.
4. Ojciec Angela wykazał się mądrością, wycofując się z konfrontacji.
5. Angel nie powinien być zły na swojego ojca.
6. Rodzina Jonathana jest lepsza niż Angela.
7. Angel nie powinien być smutny z powodu piłki.
8. Jonathan zabrał piłkę, bo jej potrzebował.

Po podaniu wszystkich stwierdzeń i zakończeniu dyskusji poproś uczniów o to, aby usiedli w kręgu. Porozmawiaj z nimi o ćwiczeniu. Co o nim sądzą? Co było w nim trudnego? Czy inaczej teraz rozumiecie postępowanie Angela i Jonathana? Czy argumenty podawane przez innych uczniów odmieniły wasze stanowisko? Skąd wiemy, że nasze odpowiedzi były w porządku?

ĆWICZENIE 2 30 MIN.

Podziel uczniów na cztery grupy. Powiedz, że rozdasz każdej grupie po jednym stwierdzeniu (tak, aby grupy znały tylko swój zadany temat). Treść tego stwierdzenia uczniowie muszą przedstawić w postaci krótkiej scenki. Na przygotowanie mają 10-15 minut. Scenki nie powinny być dłuższe niż 1 minuta. Po przygotowaniu scenek poszczególne grupy prezentują swoje mini przedstawienia. Zadaniem obserwujących grup jest odgadnięcie prezentowanych tematów.

Stwierdzenia:

1. **Gra fair play to przereklamowane słowo.**
2. **Sprawiedliwość jest dla słabych.**
3. **Dzieci powinny zawsze słuchać swoich opiekunów.**
4. **Rodzice i starsi nigdy nie mają racji.**

Po zakończeniu ćwiczenia wróćcie do kręgu i porozmawiajcie o przedstawionych scenkach. Zadaj pytania o stwierdzenia, na których bazowały scenki. Co o nich sądzą, czy się z nimi zgadzają? Jeśli nie, to dlaczego? Co było trudnego w tym ćwiczeniu? Czego nowego się nauczyli? Z czym wychodzą?

Jackson Smith

Tytuł oryginalny:
The Chocolate Soldier

Tytuł:
Prezent

Scenariusz
**Jackson Smith,
Ryan Stratton**

Kraj produkcji: **USA**
Rok produkcji: **2017**
Czas trwania: **12 minut**
Kategoria wiekowa: **9+**

Druga wojna światowa

Akcja filmu rozgrywa się w 1945 roku, w czasie drugiej wojny światowej, jednak przedstawioną historię widzimy z nietypowej perspektywy. Główną bohaterką jest młoda Niemka, której rodzina – cywile niemieccy niezaangażowani w konflikt – pokazani są jako ludzie, których dotyka piekło wojny toczącej się dookoła. Z ich perspektywy to amerykańscy żołnierze stacjonujący niedaleko są zagrożeniem.

Uprzedzenia

Uprzedzenia pokazane w filmie względem narodowości bohaterów widzimy w niezwykle ekstremalnych okolicznościach. Są one bowiem uzasadnione konfliktem światowym i trwającymi działaniami wojennymi, których 21 straszliwą brutalność znamy z kart historii. Mimo to bohaterom udaje się dostrzec w sobie nawzajem przede wszystkim ludzi i nawiązać porozumienie.

Historia prawdziwa

Odwrócona perspektywa nie jest jedynym czynnikiem, dzięki któremu "Prezent" jest tak zaskakującym filmem. Jest on bowiem oparty na prawdziwej historii Marii Rogalski i Corneliusa O'Sullivan, którym udało się przeżyć wojnę i spotkać po wielu latach. Szczegóły tej historii zostały przedstawione w napisach końcowych filmu.

Tytuł oryginalny:
Dzyun

Tytuł:
Śnieg

Scenariusz
Aren Malakyan

Kraj produkcji: **Armenia**
Rok produkcji: **2017**
Czas trwania: **13 minut**
Kategoria wiekowa: **9+**

Edycja Festiwalu
Kinolub: 2019

Relacje rodzinne

Fabula filmu skoncentrowana jest na przedsięwzięciu, którego podejmie się Arman wraz z kolegami dla swojego dziadka. Główny bohater filmu pomaga mamie opiekować się dziadkiem na co dzień. Chociaż wydaje się, że Arman wolałby grać w piłkę nożną lub w gry komputerowe, a nieustanne opowieści dziadka o wojnie go nudzą, nie zawaha się okazać swojego przywiązania w brawurowy sposób, rezygnując ze swoich dotychczasowych planów.

Rówieśnicy

Dynamika w grupie kolegów jest dyktowana przez emocje i ustalenia związane z przygotowaniem do turnieju piłki nożnej. Widzowie nie mają wątpliwości, że dla chłopców nie ma nic ważniejszego niż zakup nowych koszulek i strategiczny wybór bramkarza. Z tą postawą mogą się identyfikować młodzi ludzie na całym świecie, bo piłka nożna i sportowa rywalizacja wywołują emocje na każdej szerokości geograficznej. Jednak solidarność z Armanem sprawia, że realizacja jego pomysłu stanie się ich najważniejszą misją.

O POCZUCIU SPRAWCZOŚCI KIEDY JESTEŚMY NIEDUZI

DYSKUSJA

Arman i koledzy przygotowują się do turnieju piłki nożnej. Chcą wyglądać zawodowo, więc odkładają oszczędności na zakup jednolitych koszulek.

Gra w piłkę nożną sprawia im dużo frajdy.

Arman nie może jednak grać tyle, ile by chciał. Ma dziadka, który wymaga opieki i jest już coraz bardziej zależny od innych. Pewnego dnia na pytanie, czy podać mu lekarstwo dziadek odpowiada, że żaden lek już mu nie pomoże, a jedyne co może mu poprawić nastrój jest śnieg. Śnieg kojarzy mu się z byciem młodym, z ważnymi dla niego wydarzeniami. Arman jest przekonany, że jest dokładnie tak, jak starszy pan twierdzi – tylko śnieg może być dla niego ratunkiem. Dlatego, gdy stan dziadka gwałtownie się pogarsza, wyczarowanie śniegu w środku lata jest pierwszą rzeczą, jaka przychodzi Armanowi do głowy jako środek zaradczy.

Zachowanie Armana jest podyktowane miłością do dziadka. Chciałby go uratować, choć nie ma wiele pomysłów.

Chwyta się tego śniegu jak czegoś, co może odmienić los. Taka wyobraźnia i kreowanie nieco magicznej rzeczywistości jest bliska ludziom młodym. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na to, że pielęgnowanie w sobie kreatywności i zdolności do stosowania nietypowych rozwiązań nie może być ważniejsze niż wywiązywanie się z bardziej standardowych obowiązków. Śnieg z mąki może wzruszyć dziadka, ale najskuteczniejszą formą pomocy dla niego są odpowiednie leki. Nic nie wskazuje na to, by mąką okazała się być remedium na jego chorobę. Skupiając się na tym wątku, możemy wskazać, jak istotne jest dopasowanie rozwiązań do potrzeb i zaufanie do

bliskich nam osób dorosłych w tak poważnych sytuacjach jak choroba.

Nie zmienia to jednak faktu, iż historia z poszukiwaniem magicznego rozwiązania, by pomóc dziadkowi, może być dla dzieci źródłem inspiracji. Zachowanie Armana i kolegów pokazuje, jak ważna jest wiara we własne możliwości, kiedy chcemy zrobić coś wyjątkowego dla drugiej osoby. Istotą jest podejmowanie działania, próbowanie i chęć niesienia pomocy. Jak pokażą jednak ich przygody, zaangażowanie to nie wszystko – by skutecznie realizować swoje cele potrzebne jest też poczucie sprawczości, czyli przekonanie, że mogę coś zrobić i to co robię będzie skuteczne, pomocne. Wspólne działania – od planu po finał – pozwalają nie tylko na sprawdzanie realizowanych pomysłów, ale budują zażyłość grupy i uczą współdziałania. Także podejmowania trudnych decyzji jak np. przeznaczenia oszczędności, które miały służyć zakupowi koszulek, na rzecz nabycia wielkiego worka mąki. Ta ładna ilustracja pokazuje, że w grupie, która o siebie dba i się wspiera powstają wspólne sprawy oraz to, że panuje w nich otwartość na zmianę priorytetów.

Film może stanowić także tło do dyskusji o relacjach łączących młodych ludzi (dzieci czy młodzież) ze starszym pokoleniem swoich dziadków i babć. Widzimy, że dla Armana dziadek jest bardzo ważny jako członek jego rodziny, ale również że odgrywa istotną rolę w pamiętaniu historii, nie tylko tej powszechnej, ale i rodzinnej. Bez dobrych relacji Arman nie dowiedziałby się o śniegu, co nie pociągnęłoby całej historii z sypaniem mąki. Czy to byłoby lepsze zakończenie filmu?

PYTANIA

Na co chłopcy zbierają oszczędności? Jak Arman odnosi się do próśb swojej mamy? Jak Arman dba o dziadka? Jak wygląda relacja Armana z dziadkiem? Jak Arman dowiadyuje się do śniegu? Skąd chłopcy mają pieniądze na mąkę? Dlaczego postanawiają wysypać mąkę z dachu? Co sądzicie o sypaniu przez chłopców mąki z dachu, udającej śnieg? Jak oceniacie zachowanie Armana i chłopców?

ĆWICZENIE 1 – ROZGRZEWKĄ 10 MIN.

Poproś uczniów o to, aby stanęli w kręgu i zamknęli oczy, a następnie podnieśli obie ręce do góry. Teraz poproś ich, aby okręcili się kilka razy dookoła własnej osi. Wciąż nie otwierając oczu, niech spróbują złapać swoimi rękami ręce osób, które są najbliżej. Dopiero gdy wszyscy będą połączeni, poproś, aby otworzyli oczy i spróbowali rozplątać się bez puszczenia rąk.

ĆWICZENIE 2 40 MIN.

Materiały: słomki, bibułki, patyczki czyszczące, kubki papierowe, spinacze, sznurki, włóczkę, taśmy klejące, patyczki do szaszłyków, post-ity itp. (do rozłożenia na stole lub ławce przed ćwiczeniem), tablica/kartki z wypisanymi zadaniami

Zadania do rozwiązania:

1. Stwórzcie wybieg dla figurek LEGO.
2. Zróbcie pułapkę na węże.
3. Stwórzcie postanie dla trzech średniej wielkości trolli.
4. Używając co najmniej 4 zapasów, zbudujcie najwyższy możliwy wielokąt.
5. Stwórzcie własną grę. Pamiętajcie o ustaleniu zasad zdobywania punktów i wygrywania.
6. Stwórzcie urządzenie dla dwóch osób do komunikacji między sobą.
7. Używając co najmniej 4 materiałów stwórzcie pojazd wodno - terenowy.

8. Zbudujcie mały domek na drzewie.
9. Zróbcie coś, co będzie podobać się więcej niż połowie osób.
10. Stwórzcie z przynajmniej 5 materiałów małe naczynie na drobne pieniądze.

Przed samym ćwiczeniem podziel uczniów na 3 grupy. Każda z grup wybiera dwa zadania z dostępnych na tablicy. Zadaniem uczniów jest stworzenie rozwiązań z przygotowanych przedmiotów. Niech zaznaczą na tablicy, do których zadań chcą się przypisać. Na przygotowanie propozycji mają ok. 25 minut.

Po zakończeniu przygotowywania swoich propozycji grupy prezentują swoje dokonania i wymieniają się komentarzami na temat trudności wykonania ćwiczenia.

Co udało się zrobić, a czego nie udało?

Co stanęło na przeszkodzie?

Jak można było by temu zaradzić?

Jak sądzicie, o czym jest to ćwiczenie?

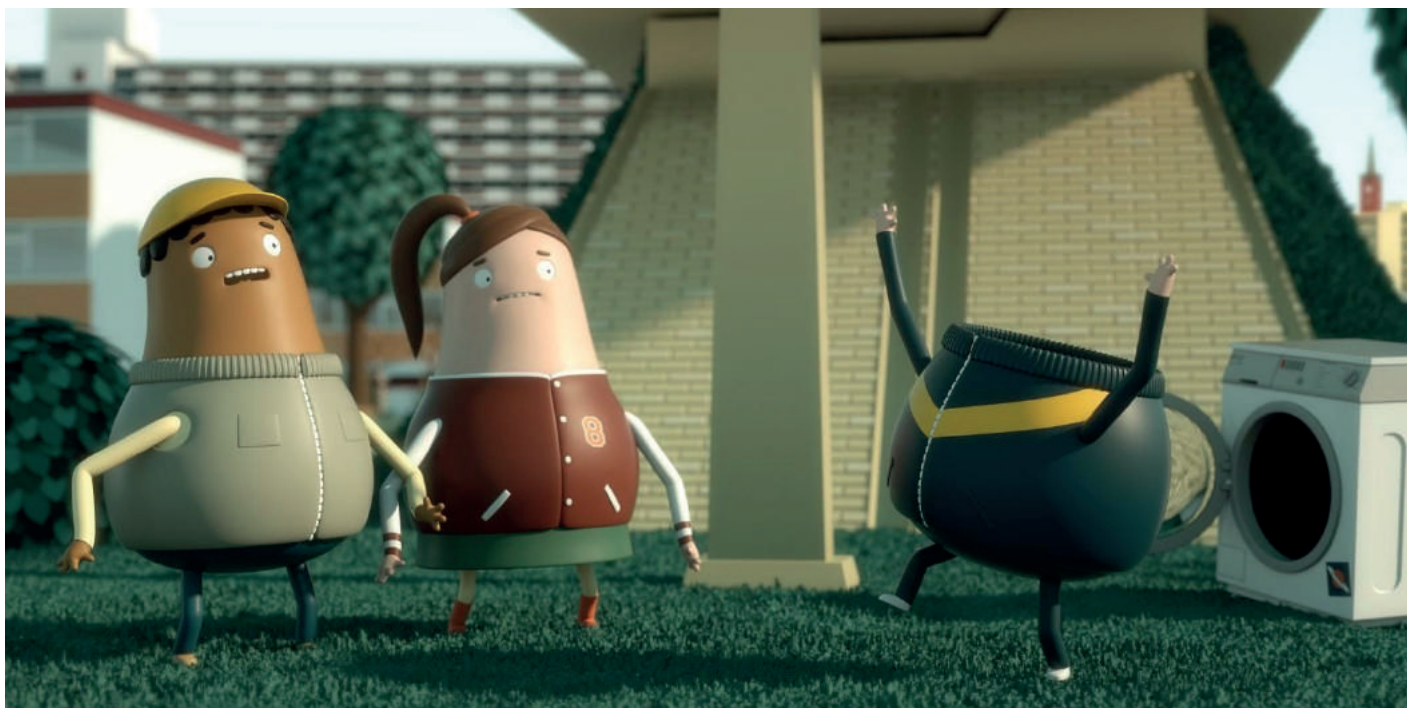
Czy było trudne?

Co było w nim trudnego?

Co wynosicie z tego ćwiczenia?

▶ CO TRZY GŁOWY

Job Roggeveen, Joris Oprins, Marieke Blaauw

Tytuł oryginalny:
Kop Op

Tytuł:
Co trzy głowy

Scenariusz
Lotte Tabbers

Kraj produkcji: **Holandia**
Rok produkcji: **2016**
Czas trwania: **21 minut**
Kategoria wiekowa: **9+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2017
Dostępny do: września 2021 r.

Nowy punkt widzenia

W wyniku niecodziennych zdarzeń bohaterowie tej holenderskiej animacji będą mieli szansę na jakiś czas zamienić się miejscami. Spędzenie czasu w ciele innej osoby będzie dla nich zaskakującą przygodą, która pomoże im dowiedzieć się więcej nie tylko o codzienności swoich kolegów, ich rodzinach i trudnościach, ale również spojrzeć na samych siebie z zupełnie nowej perspektywy.

Różnorodność

Nie bez przyczyny troje głównych bohaterów znacznie różni się od siebie, odzwierciedlając również zmiany kulturowe, jakie zaszły w holenderskim społeczeństwie w wyniku migracji. Marjory, Sef i Wesley niejednokrotnie nie będą umieli odnaleźć się w domach swoich przyjaciół. Zaskoczą ich nie tylko zwyczaje panujące w marokańskiej rodzinie imigrantów, czy wszystkie niespodzianki związane z wcieleniem się w kogoś odmiennej płci. Przekonają się też, jak różne mogą być relacje z rodzicami czy z rodzeństwem oraz presja, jakiej podlegają ich koledzy na co dzień.

Empatia

Empatia jest mechanizmem, który pozwala nam zrozumieć, z czym mierzy się drugi człowiek bez konieczności zamiany głów w magicznej pralce. Zaczyna się od założenia, że życie i doświadczenie innych ludzi może znacznie różnić się od naszego i że wiele aspektów codzienności jest niewidocznych nawet dla bliskich kolegów. Dlatego bohaterowie animacji są tak zaskoczeni rolami, w które musieli wejść i właśnie dlatego wychodzą z tej przygody tak ubogaceni.

▶ LODY – SIÓDME LATO

Daniela Opp

Tytuł oryginalny:

Gelato – Die sieben Sommer der Eisliebe

Tytuł:

Lody - Siódme lato

Scenariusz

Kai Rönnau

Kraj produkcji: Niemcy

Rok produkcji: 2017

Czas trwania: 12 minut

Kategoria wiekowa: 9+

Edycja festiwalu Kinolub: 2018

Relacje międzypokoleniowe

Nawiązanie nici porozumienia pomiędzy osobami starszymi a młodym pokoleniem czasem bywa wyzwaniem. Rosa, samotna starsza pani, zaradnia Molly do pomocy w wyprowadzaniu jej psa Heinzi. W pierwszej kolejności połączy je zamiłowanie do jedzenia lodów, a następnie powiązana z historią pierwszej lodziarni opowieść Rosy o jej dzieciństwie.

Wartość opowieści

Chociaż w opowieściach Rosy pojawia się doświadczenie drugiej wojny światowej, które jest zupełnie obce dla młodej Molly, dziewczyna koncentruje się na tym, co jest jej bliskie. Romantyczna historia miłości oraz rozłąki Rosy i Paola budzi jej zainteresowanie. Poruszona ich losami podejmuje się realizacji wyjątkowego przedsięwzięcia, aby uszczęśliwić Rosę.

Pomoc

Chociaż filmowa historia ma niesamowity finał, który nie będzie łatwy do realizacji w prawdziwym życiu, warto zwrócić uwagę na wartość relacji Rosy i Molly. Zabieranie Heinzi do parku na spacer, a zwłaszcza wspólne spędzanie czasu: jedzenie lodów, słuchanie opowieści i rozmowy, to często bardzo dużo dla osób samotnych czy starszych.

POMOCNE HISTORIE

DYSKUSJA

Przyjemności potrafią łączyć, pozwalają też na lepsze poznanie siebie nawzajem. Taką przyjemnością zapewne są lody. W filmie to element łączący różne historie, ale i różne potrzeby, i przywołujący także różne wspomnienia.

Film daje możliwość podjęcia tematu pomocy osobom starszym lub po prostu potrzebującym wsparcia. A poprzez pomoc rozwinięcie komunikacji z takimi osobami i otwarcie się na ich historię i unikalną perspektywę życia. W „Siódmym lecie” Molly pomaga starszej pani, zbiera też doświadczenia, które Rosa przywołuje w swoich historiach. Opowiada o swojej młodości i o dramatycznych wydarzeniach, które zakłóciły szczęśliwy bieg jej życia. Wspomina swoje życie, dzieląc się z dziewczynką swoimi tęsknotami, refleksjami. W jej historii nie ma elementów dydaktycznych, jest chęć podzielenia się opowieścią i zapewne wejściem w relację. Ze strony Molly widzimy ciekawość i zaangażowanie, również emocjonalne.

Wchodząc w relację, nie możemy już obojętnie przejść obok opowiadanej historii, która staje się nie tylko wzruszającym wspomnieniem, ale i czynnikiem odmieniającym nas samych. Na przykład aktywuje nas do działania, jak to stało się w przypadku Molly, która wraz z Lino ściąga do lodziarni Paola. Przykład tej historii uczy nas, że wchodzenie w nowe relacje i otwieranie się na innych ludzi może przyczynić się do wzmocnienia naszych kompetencji społecznych: komunikacji, empatii, wrażliwości.

Relacja Molly i Rosy może też posłużyć jako przykład

uczenia się innej perspektywy. Rosa opowiada w swojej historii o tym, że nie mogła skontaktować się z Paolo po wojnie: nie było Internetu, a korzystanie z telefonu wiązało się nie tylko z ograniczeniami technicznymi, ale podlegało też określonym konwensansom. Można zadać sobie pytanie, na ile nasz świat różni się od świata, w którym nasze babcie i dziadkowie żyli jako młodzi ludzie. Jak wpłynęło to na ich życie, zachowanie, sposób rozumienia świata?

Z punktu widzenia Molly warto też zatrzymać się nad perspektywą człowieka dorosłego, dla którego pewne rzeczy nie zmieniają się przez całe życie. Rosa mówi, „że dla niej niektóre rzeczy nie zmieniają się od dziecka, bo czuje się, jak gdyby była całą czas tą młodą dziewczyną”. To ważne doświadczenie, które pozwala zbliżać młodszych do starszych i rozumieć ich osobiste doświadczenia. Ta perspektywa, choć jest naturalnie zdeformowana przez czas, może stanowić nić porozumienia, łączącą ze sobą pokolenia.

Film może stanowić również punkt wyjścia do rozmowy o tym, czym może być prawdziwy prezent. Czasami okazuje się, że spełnianie marzeń jest tym, co możemy dać drugiemu człowiekowi. Ważne jest jednak to, że potrafimy dowiedzieć się o tym, jakie są pragnienia kogoś, kogo chcemy obdarować. Możemy to ustalić na drodze zbliżenia się do tej osoby, otwarcia się na relację. Jak się może okazać, wspianały prezent daje radość nie tylko osobie obdarowywanej ale także tej, która prezent daje.

PYTANIA

Jak Molly znalazła się u Rosy, co je połączyło? Dlaczego Rosa opowiedziała o swojej historii Molly? Kim był dla Rosy Paolo? Jak Molly zareagowała na stwierdzenie Rosy, że powinna już iść do domu? Co ją zdenerwowało, czy Molly rozumiała perspektywę Rosy? Na czym polega pomoc, jaką Molly niesie starszej pani, czy chodzi tylko o wyprowadzanie psa? Jak Molly postrzega Rosę? Jak Rosa czuje się w obecności Molly? Na czym polega relacja dziewczyny i starszej pani?

ĆWICZENIE 1 – ROZGRZEWKA 7 MIN.

Poproś, aby uczniowie usiedli w kręgu na krzesłach. Jeżeli jest to konieczne, przygotujcie klasę w taki sposób, aby wszystkie ławki i inne przedmioty znalazły się z tyłu siedzących w kręgu. Stań na środku i powiedz, że ćwiczenie polega na tym, że osoba stojąca w kręgu wypowiada zdanie „Kto tak jak ja...” i kończy przykładowo „...lubi lody”. Jeśli ktoś z siedzących na krzesłach lubi lody, to musi wstać i znaleźć nowe wolne krzesło. Jeśli nie zdąży i znajdzie się bez wolnego krzesła, to zajmuje miejsce tego, który stoi na środku i zaczyna „Kto tak jak ja...” i wymyśla nowe zdanie. Powtórzcie ćwiczenie kilka razy.

ĆWICZENIE 2 20 MIN.

Podziel uczniów na 3-osobowe zespoły, w których będą pracować. Możesz skorzystać ze sposobu odlicz do trzech. Jeśli osób jest mało, można podzielić uczniów na grupy dwuosobowe.

Poproś uczniów o zastanowienie się, czy w ich otoczeniu, tam gdzie mieszkają, można spotkać osobę starszą, która prawdopodobnie jest samotna. Poproś uczniów o zapisanie na kartkach, dlaczego myślą, że ta osoba jest samotna. Ile jest takich osób? Następnie poproś, aby zastanowili się nad tym, czego mogliby się dowiedzieć od takiej osoby, czy byłyby to przydatne informacje? Czy byliby w stanie przygotować kilka pytań, jak do wywiadu, który mogliby przeprowadzić z taką osobą? Począwszy od tego, w jaki sposób mogliby nawiązać kontakt, a skończywszy na tym, jak mogliby ewentualnie pomóc takiej osobie, jeśli potrzebowałaby pomocy.

Uczniowie mają 15 minut na przygotowanie zestawu pytań.

Po przygotowaniu wyżej wymienionych informacji i zestawu pytań, poproś, aby jedna osoba z grupy zaprezentowała pozostałym uczniom swoje propozycje. Następnie poproś klasę o dyskusję na temat przygotowanych materiałów. Czy byliby w stanie, mając do dyspozycji różne propozycje, stworzyć jedną listę pytań do wywiadu?

Tytuł oryginalny:
Muzykant

Tytuł:
Muzyk

Scenariusz
**Aleksei Borovikov,
Aleksi Zotov**

Kraj produkcji: **Rosja**
Rok produkcji: **2016**
Czas trwania: **18 minut**
Kategoria wiekowa: **11+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2017

Rozpad rodziny

Separacja rodziców głównego bohatera jest tłem dla filmowych wydarzeń. Możemy obserwować emocje, które towarzyszą młodemu pianicie Dimie: jego strach, smutek i bezsilność oraz chęć naprawienia zaistniałej sytuacji. Trudności, jakie go spotykają, mają znaczący wpływ na jego możliwości doskonalenia muzycznego talentu. To z kolei początkowo powoduje frustrację nauczyciela i przysparza mu dalszych kłopotów.

Zdolności i talenty

Muzyka, podobnie jak inne dziedziny sztuki, jest ściśle związana z emocjami artystów i twórców. Z drugiej strony ma również moc wywoływania emocji w odbiorcach. W trudnych momentach artyści mogą "schować się" w swoim rzemiośle albo stracić inspirację do ćwiczeń i możliwość pełnej realizacji swoich talentów, lub nawet przekuć przykre doświadczenia w nową artystyczną twórczość (jak dzieje się w przypadku Dimy na samym końcu filmu). Gra na pianinie pozwala też jego rodzicom na moment zbliżyć się do siebie i na chwilę spaja rozbitą rodzinę. Niezależnie od obiektywnego czy akademickiego poziomu artystycznego, twórcza ekspresja może mieć właściwości terapeutyczne dla autorów i pozytywny wpływ na odbiorców.

SZTUKA I TWÓRCZOŚĆ JAKO NASZE WSPARCIE W RADZENIU SOBIE Z PROBLEMAMI

DYSKUSJA

W filmie obserwujemy trudności, z jakimi musi mierzyć się młody Dima, kiedy małżeństwo jego rodziców przechodzi kryzys, a ojciec wyprowadza się z domu. Widzimy, jak świat Dimy traci stabilność, a jego samopoczucie zostaje zachwiane. Można przypuszczać, że sytuacja, w jakiej został postawiony, przekłada się na poziom stresu, który odczuwa. Charakterystyczne jest jego zachowanie na lekcjach gry na fortepianie. Nie potrafi wejść w odpowiedni rytm i chociaż wydaje się świetnym pianistą, to na jego etapie szkolenia każde najdrobniejsze niedociągnięcie jest wychwytywane przez ucho nauczyciela. Dima zdaje sobie sprawę z jakości swojej gry, ale nie może niczego zmienić, ze względu na swój stan psychiczny. Niekomfortowa sytuacja, w jakiej się znajduje, wpływa na to, w jaki sposób używa instrumentu. Jego gra odzwierciedla stan jego obniżonego samopoczucia. Granie jest mu jednak pomocą w trudnej chwili: chłopiec znajduje sposób artystycznego wyrazu, który pozwala mu sprostać stresowi i podjąć próbę scalenia związku swoich rodziców.

Film może stanowić punkt wyjścia do dyskusji o wpływie sztuki na nasze życie i sposobach radzenia sobie z trudnościami. W dość romantyczny sposób pokazuje również efekty działania sztuki, na przykład wtedy kiedy za sprawą wyjątkowego koncertu Dimy podczas przesłuchania, wzruszeni rodzice odnajdują w sobie możliwość zbliżenia się do siebie. Zatem sztuka zbliża ludzi do siebie i ma moc wyjątkowego oddziaływania. Ale to czy okaże się remedium na rozpad małżeństwa – trudno ocenić. Na pewno może poruszyć wrażliwe nuty i otworzyć możliwość przemiany bohaterów, ale zachowanie

jedności małżeństwa dokonuje się na wielu poziomach i zmiana, jaką widzimy w rodzicach Dimy po jego koncercie, jest raczej odmianą zauroczenia aniżeli zakochania.

Innym tematem do poruszenia jest także wrażliwość odbiorców i samych twórców. Dima potrafi uruchomić moc sztuki dzięki temu, że jest bardzo wrażliwym młodym artystą. Potrafi znaleźć odpowiednie zastosowanie swoich umiejętności i czerpać ze swojego talentu. W walce z trudnościami, jakie go spotykają, wybiera takie narzędzia, na których się zna, które są mu bliskie. Niespokojne zachowanie chłopca jest odpowiedzią na sytuację w jego rodzinnym domu. Przywiązanie Dimy do rodziców wiąże się również z wypracowaną z biegiem lat do nich empatią. Jeżeli coś niedobrego dzieje się w relacjach pomiędzy członkami rodziny, jest to natychmiast wychwytywane. Rodzina w tym wydaniu jest jednym, sprawnie działającym organizmem, w którym każdy człowiek pełni ważną rolę, podobnie jak organ w ciele człowieka. Jeśli jeden zawodzi, odczuwa to cały organizm.

Film pokazuje także, jak działa empatia. Nauczyciel Dimy, który ma ucho wyczulone na wszelkie fałszy i niedoskonałości, szybko wychwytuje pośpiech w graniu chłopca. Ale nie stara się na siłę zmienić jego gry, wiedząc, że wpływ na jakość gry Dimy mają jakieś czynniki zewnętrzne. Dlatego pyta o jego samopoczucie i ewentualnie problemy. Umiejętność wsłuchania się w kogoś stanowi zatem silne narzędzie diagnostyczne, pozwalające ocenić, czy mamy do czynienia z kimś, kto może mieć jakieś problemy.

„Muzyk” pokazuje siłę sztuki, która dla wielu osób może być wsparciem w wychodzeniu z kryzysów. Tym silniejszy jest jej wpływ, im jesteśmy lepiej przygotowani do jej odbioru, wyćwiczeni w jej rozpoznawaniu i rozumieniu. To przygotowanie może być obecne u artystów, jak w przypadku Dimy lub u świadomych odbiorców sztuki. W tej sytuacji sztuka staje się językiem komunikacji, którego częstotliwość wychodzi daleko poza standardy znajomego porozumiewania się. Warto zatem pielęgnować nasze artystyczne kompetencje, będąc pewnym, że mogą tylko wzbogacić nasz świat i pomóc w rozwiązywaniu problemów (jak pokazuje historia Dimy i jego rodziców), lub choćby w zmianie destrukcyjnego kursu, na który czasami zdarza nam się wkraczać.

PYTANIA

- Dlaczego Dima nie potrafi wejść w dobry rytm grania?
- Co mu przeszkadza, jakie okoliczności? Jak reaguje jego nauczyciel?
- Jakie pytania zadaje Dimie, próbując dowiedzieć się co mu dolega?
- Jak Dima próbuje poradzić sobie z problemem, od czego zaczyna?
- W jaki sposób okazuje swoją determinację? Co udaje mu się zbudować?
- Czy wydaje się wam, że Dima dobrze opanował umiejętność gry na instrumencie?
- Czy Dima jest wrażliwym chłopcem? Dlaczego sztuka, np. muzyka, oddziałuje na nas?
- Jak się czujemy, słuchając dobrej muzyki? Na jakie zmysły oddziałuje sztuka?
- W jaki sposób sztuka potrafi nam pomagać?
- Czy zmiana nastroju na skutek obcowania ze sztuką to również forma pomocy?

ĆWICZENIE 1 15 MIN.

Podziel uczniów na 2 lub 3 równe zespoły (mniej więcej po 8-10 osób każda). Poproś, aby członkowie zespołów usiedli w kręgu. Rozdaj każdemu uczniowi kartkę papieru oraz przybory do pisania (kredki, choć mogą wystarczyć również same ołówki). Powiedz, aby w prawym rogu kartki wpisali swoje inicjały lub jakiś charakterystyczny, rozpoznawalny przez nich znak.

Poproś, aby każdy z uczniów narysował instrument i grającego człowieka lub orkiestrę.

Po minucie poproś aby przerwali rysowanie i przekazali kartkę osobie po lewej stronie. Każdy dostaje zatem rysunek osoby siedzącej po prawej stronie i musi go kontynuować. Uczniowie co 1 minutę przekazują kartkę osobie po lewej stronie, aż do momentu gdy ich pierwsza kartka dotrze do nich.

Poproś uczniów o skomentowanie powstałych obrazów:
Czy podobało im się to ćwiczenie? Czy udało się coś sensownego narysować?
Co o nim sądzą? Czy takie ćwiczenie sprawia, że lepiej im się współpracuje?
Czy ćwiczenie pomogło im się zrelaksować?
Czy można by je wykorzystywać jako relaksację w szkole po trudnym sprawdzianie?

ĆWICZENIE 2 40 MIN.

Poproś uczniów o ustawienie się w jednym szeregu i odliczenie do trzech. W ten sposób podziel uczniów na trzy zespoły. Rozdaj każdemu zespołowi linki do trzech obszarów oddziaływań z zakresu psychoedukacji i terapii: filmoterapii, muzykoterapii i biblioterapii.

Zespół nr 1 – Biblioterapia:

<https://obiblioterapii.wordpress.com/2014/04/26/13/>

<http://biblioteka.gruta.pl/biblioterapia-i-bajkoterapia/>

<http://warsztatybibliotekarskie.pedagogiczna.edu.pl/nr-12016-47/biblioterapia-jako-metoda-w-pedagogice/>

Zespół nr 2 – Muzykoterapia:

<https://www.laski.edu.pl/pl/rabka-muzykoterapia>

http://www.solitudes.pl/muzykoterapia_...:35.html

<http://www.fizjoterapeutom.pl/materialy/artykuly/muzykoterapia/podzial-muzykoterapii>

Zespół nr 3 – Kinoterapia:

<http://kinoterapia.pl/2014/03/24/czym-jest-filmoterapia/>

<https://www.focus.pl/artukul/kinoterapia-filmy-na-recept>

Poproś, aby każdy z zespołów zapoznał się z tekstami dostępnymi pod poniższymi linkami. Uczniowie mają na to 20 minut. W tym czasie zespoły spisują najważniejsze fakty i swoje refleksje na ten temat. Po 20 minutach sekretarze zespołów prezentują poszczególne dziedziny na forum, a następnie wspólnie wszyscy zastanawiają się nad skutecznością danych metod.

Na czym polega dana dziedzina? Jakie są założenia? Jakie mogą być efekty pracy w danej dziedzinie? Jak jest zastosowanie poszczególnych metod? Czy bliskie wam są założenia prezentowanych podejść? Czy kiedykolwiek wspieraliście się w trudnym momencie muzyką, filmem, książką? Które z tych podejść jest wam najbliższe? Jakie mogą być ograniczenia tych metod?

Tytuł oryginalny:

Tolu

Tytuł:

Tolu

Kraj produkcji: **Nigeria**

Rok produkcji: **2017**

Czas trwania: **12 minut**

Kategoria wiekowa: **11+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2018

Rodzina

Motywacją głównej bohaterki filmu jest chęć pomocy rodzinie, która znajduje się w trudnej sytuacji. To typowy przykład dziecka lub nastolatka, które chce wziąć na siebie odpowiedzialność za dobro domu, w którym się wychowuje. Dążenie to jest na tyle silne, że Tolu podejmie się niespotykanych i niebezpiecznych działań.

Normy społeczne – role kobiet i mężczyzn

W przedstawionej w filmie rybackiej miejscowości w Nigerii podział ról społecznych jest ściśle określony: mężczyźni wypływają, aby łowić ryby, a zadaniem kobiet jest ich sprzedawanie na targowisku. Bohaterka postanowi złamać panujący porządek. Jej historię można odnieść do wszystkich grup społecznych, które podejmują trud udowodnienia swojej wartości na przekór obowiązującym tradycjom czy przekonaniom.

Magia

Wizyta i pomoc tajemniczej postaci jest filmowym środkiem pokazania wewnętrznego głosu bohaterki. Większość widzów może odnieść tę sytuację do swoich doświadczeń. Być może niektórzy są w stanie zidentyfikować głos, który pojawia się w ich głowie, gdy są w trudnym momencie albo muszą podjąć ważną decyzję. Mogą być to osoby znajome i nieznanne, realne, żyjące, już nieżyjące lub całkiem wyobrażone.

Tytuł oryginalny:
Tecahül-i Arif

Tytuł:
Tolu

Scenariusz
Hasan Kalender

Kraj produkcji: **Turcja**
Rok produkcji: **2016**
Czas trwania: **12 minut**
Kategoria wiekowa: **15+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2017

Niepełnosprawność: zespół Downa

Głównym bohaterem filmu jest Arif, chłopak z zespołem Downa. To wrodzone schorzenie objawia się przede wszystkim niepełnosprawnością intelektualną, która u różnych osób ma różny stopień nasilenia. Osoby z zespołem Downa wymagają specjalnej edukacji, wymagają też wsparcia otoczenia, co można zauważyć również w życiu filmowego bohatera. To schorzenie jest przedmiotem znacznej stygmatyzacji w społeczeństwie.

Utrata bliskich i wsparcie otoczenia

Sytuacja przedstawiona w filmie odnosi się do śmierci matki głównego bohatera i jego nietypowego sposobu przeżywania żałoby po bliskiej osobie. Każdy inaczej może radzić sobie z takim zdarzeniem. Wyobrażanie sobie osoby zmarłej czy próby wyparcia faktu jej odejścia są jednym ze sposobów na oswojenie nowej sytuacji. Szczególnie w tym czasie ważne jest wsparcie osób bliskich i otoczenia. Wsparcie to musi być dostosowane do indywidualnych potrzeb każdej osoby, której próbujemy pomóc – co jest szczególnie widoczne w przypadku relacji niepełnosprawnego Arifa z ludźmi, których spotyka na swojej drodze.

CZŁOWIEK WŚRÓD INNYCH, CZYLI JAK WSPIERAĆ INNYCH W RADZENIU SOBIE Z TRUDNĄ SYTUACJĄ

DYSKUSJA

Arif, dotknięty zespołem Downa, nie może zapomnieć o swojej mamie, która - jak się możemy domyślać z akcji filmu - niedawno zmarła. Wizja mamy towarzyszy mu cały czas. Choć już z nim jej nie ma, on widzi ją nieustannie i włącza ją w przebieg swojego życia. Staje się dla widzów zupełnie wyjątkowym bohaterem: osobą, która żyje z niepełnosprawnością, a jednocześnie przeżywa bardzo trudną sytuację żałoby. Jak zobaczymy, w takiej sytuacji zachowanie otoczenia i wsparcie, jakiego może udzielić, jest kwestią kluczową.

“Arif” dotyka trzech ważnych tematów związanych z funkcjonowaniem społecznym w pokonywaniu trudności.

Pierwszy to sposób, w jaki możemy pomóc osobom, które znamy, a które przeszły lub przechodzą przez doświadczenie traumy, straty. W filmie widzimy jak społeczność lokalna wspiera raczej nieświadomego wielkiej straty Arifa. Nie próbują go przekonać, że jego mama nie żyje, siłowo zmieniać jego przekonania. Tak jak potrafią, wspierają go i otaczają opieką. Istotne jest zwrócenie uwagi na to, jak bardzo traumatyczne przeżycie potrafi obniżyć nasze funkcjonowanie i omówienie z widzami uniwersalności takich przeżyć, jak smutek i żałoba po stracie bliskich. Arif nie jest wyjątkiem, a jego reakcja niekoniecznie musi wynikać z niepełnosprawności, choć dla osoby w jego sytuacji relacja z kochającym rodzicem może być szczególnie ważna. Postawy przedstawione w filmie, szacunek wobec uczuć chłopaka, delikatność w rozmowach z nim, pomoc z radzenia sobie z codziennymi obowiązkami,

są uniwersalnie wartościowe i godne naśladowania. Dyskusyjne może być pozostawianie Arifa w stanie tak głębokiej traumy i przyzwalanie na to, aby żył w przekonaniu, że jego mama wciąż z nim jest. Ale wydaje się, że reakcja społeczności jest adekwatna do sytuacji. Wyrwanie Arifa z tego stanu mogłoby wywołać w nim wstrząs prowadzący do poważnych konsekwencji. Mamy jednak do czynienia z osobą o obniżonych możliwościach poznawczych, a tym samym posiadającą mniejszy wachlarz skutecznego reagowania na trudne, życiowe wydarzenia. Jak widać, w niektórych scenach znajomi Arifa martwią się o niego i nie jest to dla nich do końca akceptowalna sytuacja. Możemy mieć nadzieję, że prędzej czy później zdecydują się podjąć kroki, które pomogą Arifowi przejść ten trudny okres, być może przy wsparciu specjalisty.

Drugi temat to zaangażowanie znajomych na rzecz Arifa. Zapewne jest podyktowane stanem Arifa, jako osoby wymagającej większej uwagi ze względu na swoje zaburzenie. Ale wynika przede wszystkim z bliskości, jaka łączy osoby należące do pokazanej w filmie społeczności lokalnej. Sąsiedzi znają się po imieniu, wymieniają się informacjami o sobie, dzięki czemu wiedzą, co dzieje się w ich sąsiedztwie. Potrafią zatem skutecznie na siebie oddziaływać i wspierać się w trudnych momentach. Dostosowują skalę swojej pomocy do potrzeb chłopca. Możliwość udzielania takiej sprawnej pomocy może funkcjonować tylko w społeczności, w której ludzie mają do siebie zaufanie i są bezpieczni.

Trzeci temat to zgoda społeczności na dostosowanie reguł współżycia do potrzeb osoby takiej jak Arif. Film podejmuje kwestie funkcjonowania osób niepełnosprawnych intelektualnie, ale również tych wszystkich, którzy ze względu na różne uwarunkowania (na przykład ze względu na konfrontację z jakąś traumatyczną sytuacją) są odmienni. Społeczność nie tylko akceptuje Arifa jako osobę z zespołem Downa, ale również jest otwarta na świat, który stworzył w wyniku traumy: w którym wciąż towarzyszy mu jego mama. Film pozwala również otworzyć dyskusję na temat akceptacji indywidualnych światów różnych osób, które mogą takie posiadać, ze względu nie tylko na różne formy niepełnosprawności, ale i zasoby otoczenia.

PYTANIA

Dlaczego wiemy, że Arif jest niepełnosprawny, co o tym świadczy?

Jak wygląda dzień Arifa, który jest pokazany w filmie?

Czy Arif ma jakieś problemy, z którymi sobie nie radzi?

Jak Arif zachowuje się w sklepie z używanymi rzeczami?

Czy coś nas niepokoi w jego zachowaniu?

Jak zachowują się wobec niego napotykanne osoby: sprzedawcy, wujek, pani od nauki tańca?

W jaki sposób można by scharakteryzować ich zachowanie względem chłopca?

Czy traktują go specjalnie? Jeśli tak, to dlaczego traktują go specjalnie, co decyduje, że tak go traktują?

Dlaczego nie starają się go uświadomić, że jego mama nie żyje?

Czy Arif wydaje się szczęśliwy?

BIBLIOGRAFIA

Ćwiczenia pochodzą lub są inspiracją z:

Sylwia Vargas, Magda Szarota, Monika Mazur-Rafał, O osobach z niepełnosprawnościami, Fundacja Humanity in Action Polska, Warszawa 2019

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska (CC BY-NC-ND 3.0 PL).

<https://drive.google.com/file/d/1Njt1kwkksvnY5CBUk3qEzS8IKqDza7O5/view>

ĆWICZENIE 1 20 MINUT

Materiały: wydruk symbolu osób niepełnosprawnych

Poproś uczniów, aby przyjrzeni się znakowi symbolizującemu osoby niepełnosprawne:

Co uczniowie o nim sądzą? Jakie budzi skojarzenia? Czy dobrze pełni swoją rolę? Czy rzeczywiście odnosi się do osób z niepełnosprawnością i sytuacji w jakiej się znajdują? Jak znak ten może być odbierany przez osoby z różnymi niepełnosprawnościami, np. przez Arifa? Czy znak ten odnosi się do jego sytuacji?

Jeżeli uważają, że ten znak można lepiej zaprojektować, zmodyfikować, niech zaproponują swoje rozwiązanie. Poproś, aby uzasadnili, dlaczego warto to zrobić? Na wydruku obrazka można zaproponować swój nowy znak lub zmodyfikować ten, który istnieje. Spróbujcie też zapisać odpowiedzi na pytania.

Na koniec ćwiczenia warto poprosić uczniów o podzielenie się swoimi przemyśleniami i projektami oraz przeprowadzić ogólną dyskusję.

ĆWICZENIE 2 10 MINUT

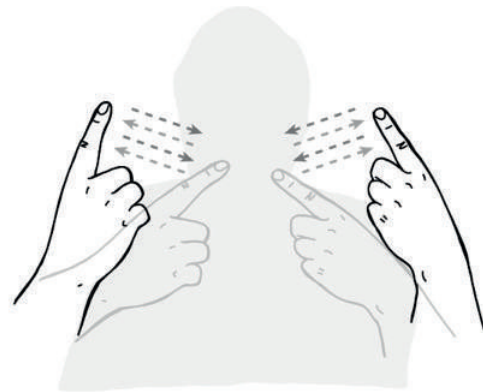
Materiały: wydruk instrukcji migania

Osoby z otoczenia Arifa weszły w jego świat i próbowały zrozumieć jego potrzeby. W jakiś sposób “grały według jego reguł”, uznając że jest pełnoprawnym członkiem społeczności i jego punkt widzenia jest ważny. Jak zmieniłoby się życie osób z niepełnosprawnością, gdyby w szkole uczone różnych umiejętności lub zachowań wychodzących naprzeciw ich potrzeb? Na przykład języka migowego albo etykiety przydającej się w interakcjach z osobami z niepełnosprawnością?

Zaproponuj uczniom, aby korzystając z dostępnej instrukcji, nauczyli się prostych gestów języka migowego.

Jesteś

super

Jestem

przy

Tobie

więcej możesz się dowiedzieć tutaj:
FB:v@akademiamlodychgluchychv@MlodziMigajaMuzyke

Źródło: Sylwia Vargas, Magda Szarota, Monika Mazur-Rafał, O osobach z niepełnosprawnościami ,
Fundacja Humanity in Action Polska, 2019

Tytuł oryginalny:
Hedieh

Tytuł:
Hedieh

Scenariusz
Sahar Sotoodeh

Kraj produkcji: **Iran**
Rok produkcji: **2018**
Czas trwania: **15 minut**
Kategoria wiekowa: **15+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2019

Kobiety w Iranie

Iran jest muzułmańskim krajem, w którym życie społeczne różni się od tego, które znamy w Polsce. Kobiety zasłaniają włosy najczęściej za pomocą chusty zwanej hidżabem. Bohaterki filmu uczęszczają do szkoły żeńskiej, do której codziennie zawozi je kierowca. Rozdzielenie przestrzeni między kobietami i mężczyznami widoczne będzie również w scenie, w której dyrektorka szkoły upomina kierowcę, że nie powinien przysłuchiwać się rozmowom swoich pasażerek.

Zagrożenia

Fabula przedstawia sytuację, w której tytułowa Hedieh ucieka ze szkoły, aby spotkać się z nieznajomym, co przeradza się w niebezpieczną sytuację. Nawet jej zaufane przyjaciółki nie wiedzą, kim jest ten mężczyzna, nie znają dokładnie miejsca spotkania i nie są w stanie się skontaktować z Hedieh. Film pozwala przeanalizować podjęte przez bohaterki decyzje – warto wtedy mieć na uwadze kulturalno-społeczne tło filmu, żeby zrozumieć, jak wiele ryzykują.

Kłamstwo – Irańskie kino moralnego niepokoju

Oglądając, można zwrócić uwagę, że kłamstwo jest obecne niemal w każdej scenie filmu: kłamią nawet przypadkowi bohaterowie w niewiele znaczących sytuacjach. Główna bohaterka Shadi zostaje postawiona przed moralnym wyborem, w którym musi sama ocenić, czy sytuacja uzasadnia zdradzenie sekretu przyjaciółki w trosce o jej zdrowie czy życie. Wyboru musi dokonać bez pełnego obrazu sytuacji. Podobne motywy można spotkać we współczesnym kinie irańskim, zwłaszcza w filmach Asghara Farhadiego, reżysera nagrodzonego Oscarem filmu "Rozstanie".

SEKRETY I KŁAMSTWA, CZYLI DYLEMATY LOJALNOŚCI

DYSKUSJA

Trudność związana z odbiorem filmu „Hedieh” i zrozumieniem przeżyć głównej bohaterki filmu Shadi leży nie tylko w subtelnościach etycznych i moralnych dylematów związanych z „kryciem” jej koleżanki, Hedieh. Istotne znaczenie ma także polityczno-społeczno-religijny kontekst całej sytuacji, czyli zasady funkcjonowania nałożone na jednostkę w takim państwie jak Iran. Warto podejść do tego filmu z uważnością, zwracając uwagę odbiorców na odmienną kulturę przedstawionej rzeczywistości i fakt, iż w systemie politycznym i społecznym, w jakim żyją, postępowanie dziewczynki może zostać znacznie surowiej ocenione niż podobne zachowanie w Polsce.

Nie zmienia to jednak faktu, że dylematy, wobec jakich staje Shadi, są uniwersalne i mogą wzbudzić u odbiorców wiele wspomnień i chęć do podzielenia się własnymi doświadczeniami. Pierwszy dylemat głównej bohaterki łączy się z zachowaniem lojalności wobec koleżanki, czyli dotrzymaniem słowa, że nie zostanie zdradzony sekret Hedieh. Shadi robi wszystko co może, aby być lojalną wobec koleżanki, ale w pewnym momencie musi podzielić się z kimś swoją tajemnicą. Ten krok sprawia, że wychodzi na jaw jej zaangażowanie i kłamstwo, jakiego się dopuściła przed dyrektorką. Cały trud włożony w zachowanie sekretu staje się bezowocny.

Kolejny dylemat związany jest z trudem pogodzenia własnego systemu wartości z postępowaniem Hedieh. Shadi musiała okłamać dyrektorkę w sprawie Hedieh i swojego telefonu, wystawiając się w ten sposób na gniew i restrykcje ze strony

nauczycielki, gdyby prawda wyszła na jaw. Wtedy pojawiają się u niej też wyrzuty sumienia, które przecież zawsze negatywnie wpływają na nasz stan psychiczny.

Inny dylemat dotyczy zaakceptowania przez Shadi nie tylko pragnień Hedieh, ale i złamania całego systemu reguł istniejących w kulturze, w jakiej dziewczyny żyją. Wyłamania się z obowiązujących struktur społeczno-religijnych.

Dziewczyny wiedzą, że łamiąc reguły, narażają się na surowe konsekwencje. Zastanawia przede wszystkim stanowisko Hedieh, która przekazując koleżance tajemnicę i prosząc o niezdradzanie jej działań, naraża tę ostatnią na karę.

Refleksja nad tym, co by było, gdyby Hedieh zachowała swój sekret tylko dla siebie, może doprowadzić do ciekawej dyskusji. Można wspólnie zastanowić się, czy mamy prawo narażać koleżanki i kolegów na konsekwencje swoich wyborów i czym jest odpowiedzialne podejmowanie decyzji. Można zaryzykować stwierdzenie, że wybór Hedieh nie był ani dojrzały ani naznaczony odpowiedzialnością, również dlatego że postawił Shadi w niekomfortowej sytuacji. Rozmowa wokół tych wątków może wzmocnić u uczniów świadomość społeczną i empatię wobec innych.

Ten pełen napięcia film może także stanowić też interesujące studium reakcji emocjonalnych poszczególnych ludzi na pojawiające się wydarzenia i punkt odniesienia do rozmów o emocjach. Warto zwrócić uwagę na reakcje nie tylko Shadi, ale też kierowcy, który jest oskarżany o niedopełnienie swoich obowiązków.

Widzimy jego zdenerwowanie i próby tłumaczenia się. Możemy domyślać się ciężaru sankcji, które mogą na niego spłynąć z powodu ucieczki Hedieh. Pojawiające się trudne emocje w filmie pokazują też siłę konsekwencji dla wszystkich, których dotyczy wybór Hedieh.

PYTANIA

- Czy Shadi słusznie postąpiła, kryjąc Hedieh?
- Dlaczego Shadi podzieliła się z kimś jeszcze tajemnicą Hedieh?
- Jak oceniacie postępowanie Hedieh?
- Jakie mogą być konsekwencje jej zachowania?
- Na czym polegają trudności z jakim mierzy się Shadi?
- Na co jest narażona?
- Która z dziewczyn jest bardziej lojalna wobec drugiej, dlaczego?
- Jak oceniacie zachowanie Shadi przy dyrektorce?
- Czy Shadi powinna się zgodzić na przyjęcie tajemnicy Hedieh?
- Jeśli nie, to jak powinna odmówić? Jakie emocje dominują w filmie?
- Jak reagują poszczególne osoby na następujące wydarzenia?

ĆWICZENIE 1 – ROZGRZEWKĄ 15 MIN.

Poproś uczniów aby spacerowali po sali i słuchali poleceń prowadzącego. Połóż na środku pomieszczenia, w którym odbywają się ćwiczenia, jakiś przedmiot (np. telefon, książkę). Następnie poproś wszystkich uczniów, aby ustawili się w takiej odległości od tego przedmiotu, na ile wynosi w danej chwili ich zaangażowanie wobec niego. Jeśli są bardzo zaangażowani, przedmiot jest im bliski, to ustawiają się bliżej. Jeśli mniej, to daleko.

Następnie poproś uczniów, aby zobaczyli, gdzie stoją pozostali. Nie ruszając się z miejsc, niech odpowiedzą pytania:

- Jak czujecie się w miejscu, w którym jesteście?
- Jak jesteście zaangażowani w ten przedmiot?
- Jak oceniacie zaangażowanie innych? Co sądzicie o ich stanowisku?
- O czym mówi to ćwiczenie, co nam pokazuje?

Ćwiczenie ma na celu zwrócenie uwagi na różny stosunek poszczególnych uczniów do danych przedmiotów czy spraw i siłę naszego zaangażowania. To, że inaczej reagujemy na różne wydarzenia oraz czy potrafimy odnieść się i zrozumieć punkt widzenia innych osób na ten sam przedmiot, zdarzenie czy osobę.

ĆWICZENIE 2 25-30 MIN.

Materiały: duże arkusze flipchartowe, markery, ołówki, kredki

Poproś uczniów, aby podzielili się na zespoły dwuosobowe (można wykorzystać odliczenia do dwóch, jeśli zostanie jedna osoba bez pary niech dołączy do innej grupy lub skorzysta z pomocy prowadzącego). Każda para otrzymuje po jednej karcie flipchartowej oraz przybory do pisania. Poproś uczniów o odrysowanie konturów swojego ciała na otrzymanej karcie. Aby tego dokonać, potrzebna jest pomoc drugiej osoby, która będzie odrysowywać kontur.

Uwaga! kontur lepiej odrysowywać ołówkiem, a następnie kiedy będzie już gotowy poprawić markerem, unikniemy wtedy możliwości porysowania ubrania.

Kiedy wszyscy będą mieć gotowe narysowane kontury, poproś uczniów o wpisanie do środka sylwetki tych wszystkich pojęć, jakie przychodzą im do głowy, jeśli chodzi o zachowania asertywne.

1. Co jest dla Ciebie zachowaniem asertywnym?
2. Kiedy jesteś najbardziej asertywny?

Natomiast poza konturem poproś uczniów o zapisanie opisów i pojęć, które przychodzą im do głowy kiedy myślą o zachowaniach nie asertywnych.

1. Kiedy zachowujesz się nieasertywnie?
2. Co wskazuje na to według ciebie, że są to zachowania nieasertywne?

Można przygotować znajdującą się niżej tabelę, jednak uczniowie na tym etapie nie powinni jeszcze mieć do niej dostępu.

TYP ZACHOWANIA	DLACZEGO SIĘ TAK ZACHOWUJEMY?	CO RYZYKUJEMY?
ULEGŁE	<ul style="list-style-type: none">• strach przed brakiem aprobaty ze strony innych• strach przed reakcją innych• trzeba być grzecznym• unikanie konfliktów• manipulacja	<ul style="list-style-type: none">• utrata poczucia własnej wartości• poczucie krzywdy, złość, frustracja• zachęcenie innych do dominacji• wybuch agresji spowodowany kulminacją uczuć

TYP ZACHOWANIA	DLACZEGO SIĘ TAK ZACHOWUJEMY?	CO RYZYKUJEMY?
AGRESYWNE	<ul style="list-style-type: none"> • strach przed nieotrzymaniem tego, co się chce • brak wiary w samego siebie • wcześniej takie zachowanie było skuteczne • wyładowanie złości • manipulacja 	<ul style="list-style-type: none"> • konflikty w relacjach z innymi • utrata szacunku do samego siebie • utrata szacunku dla innych • stres • potencjalna przemoc • rezultaty przeciwne do zamierzonych • brak szacunku innych, strach przed nami

TYP ZACHOWANIA	DLACZEGO SIĘ TAK ZACHOWUJEMY?	CO RYZYKUJEMY?
ASERTYWNE	<ul style="list-style-type: none"> • zadowolenie z siebie i innych • pozytywne założenie: ja ok. ty ok. • szacunek dla siebie i innych • pomoc w osiągnięciu celów • wzrost wiary w siebie • nieranienie innych • poczucie kontroli nad życiem 	<ul style="list-style-type: none"> • brak sympatii ze względu na wyrażanie własnych uczuć • etykietkę człowieka idącego przez życie w zgodzie z własnym kodeksem postępowania • zmiany w naszych relacjach z innymi

Źródło: S. Lewandowka-Akhvlediani, Asertywność - trening , WSP TWP w Warszawie, 2010

Kiedy uczniowie skończą rozrysowywać i opisywać kontury, zaprosz grupę do podzielenia się swoimi przykładami. Grupa wspólnie ustala, co można uznać za zachowanie asertywne i nieasertywne. W kolejnym kroku zachęć uczestników do rozmowy na temat przyczyn zachowań nieasertywnych, na przykładzie zachowania Shadi. Na koniec w podsumowaniu pokaż uczniom treść tabeli i poprosz ich o refleksję. Czy po zapoznaniu się z tą tabelą uczniowie chcieliby uzupełnić swoje kontury?

▶ AHMED I MARKUS

Maria Eriksson-Hecht

Tytuł oryginalny:

Ahmed and Markus

Tytuł:

Ahmed and Markus

Scenariusz

Pelle Rådström

Kraj produkcji: **Szwecja**

Rok produkcji: **2018**

Czas trwania: **9 minut**

Kategoria wiekowa: **15+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2019

Przemoc

Głównym tematem filmu jest przemoc oraz znajdowanie się w roli oprawcy i ofiary. Wokół tego problemu pojawia się szereg powiązanych ważnych zjawisk, w tym presja grupy rówieśniczej (znęcanie się nad Ahmedem przekłada się na status Markusa w oczach kolegów), role typowe dla społeczności klasowej (opozycję dobrych i złych uczniów), napięcia na tle rasowym w postmigracyjnym społeczeństwie (Ahmed pochodzi z innego kręgu kulturowego niż pozostali chłopcy), wreszcie przemoc psychologiczna ze strony rodzica.

Błędne koło

Film stawia również pytania o genezę przemocy. Przemoc, jakiej Markus sam doświadcza w domu, brak pozytywnych wzorców i krzywdząca relacja z ojcem, odbija się na jego psychice. Nawet uświadamiając sobie zło, które wyrządza, nie jest w stanie zachować się inaczej. Koniec filmu to dopiero początek rozmowy o odpowiedzialności za swoje działania, analizy okoliczności i możliwości usprawiedliwienia nieakceptowalnych postaw czy zachowań, jak również istniejących szans na przerwanie błędnego koła przemocy.

NIC NIE DZIEJE SIĘ BEZ PRZYCZYNY, CZYLI NIEKTÓRE Z PRZYCZYŃ BULLYINGU

Zadania w trakcie seansu

1. Zatrzymaj film po 4 minucie i zapytaj grupy: dlaczego Markus znęca się nad Ahmedem?
2. Zatrzymaj film w okolicach 6 minut 30 sekund i zapytaj ponownie: dlaczego Markus znęca się nad Ahmedem?

DYSKUSJA

Ahmed i Markus – dwaj chłopcy, którzy chodzą do jednej klasy. Jeden wyraźnie słabszy, zastraszony, ale jak możemy stwierdzić – posiadający wiedzę i dobrze przygotowany do lekcji. Drugi, nieustannie zmierzający do konfrontacji i pełen chęci skrzywdzenia kolegi, osiągający znacznie gorsze wyniki w nauce.

Widzimy dwóch chłopców, którzy odgrywają wyraźnie określone role. Podczas gdy zachowanie Ahmeda wydaje się wynikać z dotykającej go opresji, zachowanie Markusa trudno zrozumieć. Tak jest przynajmniej do czasu, gdy nie zobaczymy go w sytuacji domowej, w relacji z ojcem. Relacja chłopca i rodzica pełna jest napięcia i negatywnych emocji. Reakcją ojca na złe oceny syna jest podniesiony ton i stwierdzenie, że winę za tę sytuację ponosi wyłącznie sam chłopiec. Te krytyka z czasem eskaluje – ojciec nieustannie zwraca uwagę Markusowi np. podczas posiłku na temat sposobu jedzenia, a także obrzuca go inwektywami. Widzimy narastające zniechęcenie i zniecierpliwienie ze strony starszego mężczyzny. Wydaje się, że ojciec po prostu nie lubi swojego syna i jest nim zniesmaczony. W tym środowisku to Markus staje się ofiarą.

Jak się możemy domyślać relacja z ojcem nie jest dla chłopca żadnym wsparciem, wręcz przeciwnie

– musi rodzić w nim frustrację i złość. Nie mogąc ich oddać ojcu, przekierowuje te uczucia na kolejną osobę. Tym razem słabszą od niego. Musi pokazać innym, że jest silny, wyjątkowy, dlatego znęcając się nad Ahmedem, robi to przy udziale kolegów.

Warto zatrzymać się na sytuacji, w której Markus przypadkowo spotyka na czacie internetowym Ahmeda. Znamienne jest to co mówi Markus swojemu koledze. „Nie wiem dlaczego się nad tobą znęcam, ale nie potrafię przestać tego robić”. W tym zdaniu nie słychać przeprosin ani żalu z powodu swojego zachowania. Przebija przez nie brak zrozumienia motywów własnych czynów, a może nawet przyznanie się do bezradności. Nieustannie poddawany krytyce i opresji, pozostawiony samemu sobie Markus nie radzi sobie nie tylko z nauką, ale także z własnymi impulsami.

Film stanowi ciekawy materiał do wspólnego zastanowienia się nad tym, jak dochodzi do aktów przemocy i co uruchamia takie przemocowe zachowania. Może zainspirować rozmowę o roli wsparcia w naszych codziennych zmaganiach, o tym, kto może być takim wsparciem, a kto bezwzględnie powinien. Przy tej próbie zrozumienia motywów przemocy nie powinno zabraknąć pytań o granice i odpowiedzialność, jaką ponosimy za nasze postępowanie.

PYTANIA

- Jak zachowuje się Ahmed kiedy znęcają się nad nim koledzy?
- Czy może coś zrobić, przeciwstawić się? Gdzie może szukać pomocy?
- Co czujemy kiedy Markus wraca do domu?
- Jak odbieramy atmosferę, która panuje w jego rodzinnym domu?
- Jak zachowuje się ojciec Markusa wobec syna?
- Jak można by określić jego zachowanie?
- Jak odbieramy Markusa w szkole a jak w domu? Kto w tym filmie jest ofiarą?
- Jak sądzicie dlaczego wciąż dochodzi do ataków na Ahmeda?

BIBLIOGRAFIA

Ćwiczenia oparte są na publikacji:

R. Portman, Gry i zabawy przeciwko agresji, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2003

ĆWICZENIE 1 – ROZGRZEWKĄ 10-15 MIN.

Przed ćwiczeniami przygotuj różne proste przedmioty, które możesz umieścić w średniej wielkości pudle tekturowym lub torbie. Mogą to być takie przedmioty jak książka, notes, ołówek, kłębek wełny/nici, kubek, łyżka itp. Ważne, aby przedmiotów było tyle, ilu jest uczniów.

Poproś, aby każdy uczeń wybrał przedmiot, który kojarzy im się z “dogadywaniem się”. Poproś ich aby stanęli w kręgu. Następnie, kiedy już każdy będzie miał swój przedmiot, poproś uczniów aby powiedzieli, dlaczego wybrali ten przedmiot. Jeśli w worku nie będzie przedmiotu, który chciałby wybrać uczeń może powiedzieć o tym, opisać ten przedmiot i opowiedzieć dlaczego kojarzy mu się z “dogadywaniem się”.

ĆWICZENIE 2 30-35 MIN.

Materiały: karteczki do notatek (nie samoprzylepne), przybory do pisania dla uczniów, trzy duże karty (A2 lub A3) papieru, tubki kleju, kilka opakowań karteczek samoprzylepnych (post-it), markery (zielony oraz czerwony), magnesy lub masa mocująca do przymocowania papieru do tablicy lub ściany.

Podziel uczniów na 4 grupy. Każdej grupie rozdaj po około 30 karteczek do notatek (bez kleju) oraz materiały do pisania. Ważne: każda grupa powinna mieć karteczki w innym kolorze.

Następnie poproś uczniów, aby zastanowili się wspólnie w grupach i napisali na karteczkach do notatek przymiotniki (same pojedyncze słowa) lub jednozdaniowe teksty opisujące zachowanie konkretnych osób względem innych osób. Podkreśl, że chodzi o opis zachowania danej osoby, a nie to jaka według nas jest ta osoba, czyli nie o ocenę danej osoby. Poproś uczniów o przygotowanie przynajmniej 10 propozycji takiego opisu.

Na przykład: przyjazne, miłe, agresywne itd.

- Pierwsza grupa będzie opisywać zachowanie Ahmeda względem Markusa i innych chłopców.
- Druga grupa będzie opisywać zachowanie Markusa względem Ahmeda.
- Trzecia będzie opisywać zachowanie Markusa względem swojego ojca.
- Czwarta grupa będzie opisywać zachowanie ojca Markusa względem syna.

Każda grupa ma 10 minut na przygotowanie takich opisów.

W międzyczasie przygotuj trzy karty papieru, na każdej rozrysuj kontur głowy oraz podpisz każdy kontur: Ahmed, Markus, ojciec Markusa. Kiedy uczniowie zakończą opisywać karteczki, przymocuj do tablicy lub ściany przygotowane trzy karty z konturami głowy, w kolejności Ahmed, Markus, ojciec Markusa. Poproś uczniów o zebranie wszystkich kartek w jedną całość i potasuj kartki.

Następnie zacznij odczytywać kartki i poproś uczniów o wskazanie, do kogo dany opis pasuje najbardziej. Pytaj również, czy opis może pasować do więcej niż jednej osoby. Przyklej kartki we wskazanych przez uczniów miejscach: jeśli opis pasuje do dwóch lub wszystkich postaci, można dorobić podobną kartkę/ki i nakleić w dwóch lub trzech miejscach.

Po naklejeniu wszystkich kart przeanalizujcie kolory karteczek, które wiszą na tablicy. Następnie zapytaj uczniów, które zachowania/przymiotniki według nich noszą w sobie czynnik przemocy a które uległości. Zakreśl czerwonym markerem przymiotniki odnoszące się do przemocy, a zielonym do uległości.

Następnie zapytaj uczniów, jakie według nich przymiotniki/zachowania mogłyby pomóc każdemu z bohaterów na zrównoważenie zachowań zbyt agresywnych lub zbyt uległych, tak aby doprowadzić do zachowań właściwych, opierających się na dialogu z drugą osobą, zrozumieniem jej potrzeb, wyzbytych przemocy i agresji.

Jednym słowem: co moglibyście wskazać każdemu z bohaterów? Jakie znacie zachowania, które mogą doprowadzić każdego do relacji opierających się na pozytywnej komunikacji, wspieraniu się, empatyzowaniu ze sobą, byciu pomocnym?

Swoje propozycje uczniowie wpisują na kartki i dokleją do poszczególnych konturów twarzy zaklejając te, które prezentują przymiotniki lub opisy, wskazujące na zachowania przemocowe i odbiegające od pozytywnej komunikacji.

Na sam koniec poproś uczniów o komentarz do konturów i opisów jakie stworzyli.

- Jak zmienił się opis, który był widoczny na początku przy imionach każdego z bohaterów?
- Czy według nich wprowadzenie zmian w zachowaniu poszczególnych bohaterów, zgodnie ze wskazówkami, jakie zapisali, może się udać?
- Co może stanąć im na drodze?
- Kogo mogą ewentualnie poprosić o pomoc?
- Czy takie ćwiczenie może pomóc im samym (uczniom) zmiany w swoich nieadekwatnych zachowaniach?

Tytuł oryginalny:

1-0

Tytuł:

1-0

Scenariusz

Nada ElAzhary

Kraj produkcji: **Zjednoczone Emiraty Arabskie**

Rok produkcji: **2017**

Czas trwania: **10 minut**

Kategoria wiekowa: **15+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2019

Komedia pomyłek

Ten lekki, rozrywkowy film pokazuje jak przypadkowa pomyłka niespodziewanie staje się punktem wyjścia do pełnej humoru i napięcia akcji. Fabule bliżej jednak do prawdziwego życia niż do scenariusza filmowej komedii, dlatego może w widzach obudzić wspomnienia sytuacji, którą sami przeżyli.

Współczesność w Zjednoczonych Emiratach Arabskich

Zjednoczone Emiraty Arabskie mogą się wydawać krajem bardzo egzotycznym, o którym niewiele wiemy. Warto spojrzeć na ten krótki film w kontekście różnic kulturowych – zwłaszcza tych, których się spodziewamy. Tymczasem pod kątem technologii, mody, czy relacji rodzinnych obraz wydaje się bardzo znajomy. Tłem wydarzeń jest typowy wieczór: dla bohaterki spędzony na ściszonych rozmowach o chłopakach, a dla ojca jednej z nich na oglądaniu meczu piłki nożnej.

► URODZINY ANNY

Shari Sabel Strandmark

Tytuł oryginalny:
Ana Cuple 14

Tytuł:
Urodziny Anny

Scenariusz
Nahuel Vazquez

Kraj produkcji: **Szwecja**
/Gwatemala
Rok produkcji: **2013**
Czas trwania: **20 minut**
Kategoria wiekowa: **15+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2019

Plany na przyszłość

Jednym z najważniejszych aspektów dorastania są wyobrażenia o przyszłości: ambicje naukowe, sportowe, czy artystyczne oraz wizje swojego miejsca w świecie dorosłych. Tytułowa Anna planuje dalszą naukę, marzy o uniwersytecie. Jej czternaste urodziny symbolizują moment wejścia w dorosłość, możliwość decydowania o sobie. Tym trudniej jest jej zaakceptować swoją nową rolę.

Wczesne małżeństwa

Najważniejszym i najtrudniejszym tematem filmu jest praktyka wydawania za mąż bardzo młodych dziewcząt, w tym wypadku czternastolatki pochodzącej z Gwatemali. Taki los dotyka dziewcząt do dzisiaj w wielu krajach na świecie, podobnie jak aranżowanie małżeństw przez rodziny. Widzowie z polskiego (i w dużej części zachodniego) kręgu kulturowego inaczej postrzegają instytucję małżeństwa. Tymczasem jest to realna codzienność rówieśników głównej bohaterki.

Status społeczny

Powody, dla których główna bohaterka znajduje się w swojej sytuacji, są przede wszystkim ekonomiczne. Anna chciałaby zostać lekarzem, chociaż wie, że rodziców stać tylko na edukację jej brata. Oddanie córki pod dach innemu mężczyźnie nie wynika ze złej woli jej rodziców, jest dla nich czymś koniecznym i usankcjonowanym kulturowo. Nie zmienia to faktu, że Anna nie ma możliwości decydowania o swoim losie, a małżeństwo w tak wczesnym wieku bywa realnym zagrożeniem dla życia i zdrowia dziewczynki na całym świecie.

DLACZEGO DZIECI WCHODZĄ W ZWIĄZKI MAŁŻEŃSKIE?

DYSKUSJA

Anna mieszka w Gwatemali, w Ameryce Południowej i właśnie kończy 14 lat. Choć pochodzi z bardzo ubogiej rodziny, jest duża szansa, że dostanie tort i może jakiś drobny prezent. Anna nie chodzi do szkoły dlatego, że edukacja w Gwatemali jest płatna, a jej rodziców stać na posłanie do szkoły tylko jej brata. Marzeniem Anny jest chodzić do szkoły i zostać lekarzem.

Niestety ukończenie przez Annę 14 lat wiąże się dla niej z ekstremalnymi doświadczeniami. Prezent, jaki otrzyma na swoje urodziny, będzie wyjątkowo trudny. Zostanie żoną o wiele starszego od siebie mężczyzny. Nawet dla Anny znającej panującą w swoim kraju sytuację, jest to ciężka przeprawa. Dziewczyna czuje, że jest to dla niej podróż w jedną stronę i że zostając żoną nieznanego jej mężczyzny, zamyka się dla niej droga edukacji i spełniania własnych marzeń. Co najważniejsze, to nie jest decyzja. Ana staje przed wyborem bez wyjścia, nie mając praktycznie żadnej alternatywy. Prowadzona jest do tej decyzji przez rodziców, a tych prowadzą wybory ekonomiczne i trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna. Kluczowa dla decyzji jest presja i brak sprzymierzeńców, którzy mogliby odwrócić los Anny.

Film jest punktem wyjścia do dyskusji o prawach człowieka, możliwościach edukacji dzieci i młodzieży, jak również o narzuconych wzorcach życia obowiązujących w społecznościach o innym niż nasze podejściu do instytucji małżeństwa. Może być też wstępem do rozmowy na temat sytuacji kobiet i dziewczyn na świecie, ich roli w życiu społecznym i możliwości, jakie im oferują kultury różnych krajów. Warto przy tej okazji zadać sobie pytania o to, co musiałyby się wydarzyć, aby Anna mogła pójść do szkoły i mieć wpływ na swoją przyszłość? Czy chodzi tylko o zamożność jej rodziny, czy też o cały system społecznych przekonań? Czy państwo, w jakim żyje, przestrzega praw człowieka? Film stawia również pytania o system wywierania społecznej presji, który dotyka w przypadku „Urodzin Anny” każdego z bohaterów. Wszyscy podlegają tej presji, poprzez narzucone im wcześniej role społeczne.

PYTANIA

Jakie marzenia ma Anna? Jaka jest sytuacja ekonomiczna w domu Anny?

Co musiałyby się wydarzyć, aby Anna mogła zostać lekarzem?

Dlaczego rodzice Anny podejmują decyzję o wydaniu Anny za mąż, gdy skończy 14 lat?

Co sądzicie o tym, że 14 letnia dziewczyna wychodzi za mąż i ma wkrótce rodzić dzieci?

Dlaczego brat Anny nie reaguje na zaistniałą sytuację?

Jak moglibyście opisać społeczeństwo, w którym żyje Anna?

Co moglibyście powiedzieć każdemu z bohaterów filmu?

Jak my możemy pomóc Annie i jej rodzinie?

BIBLIOGRAFIA

Ćwiczenia oparte są na publikacji:

N. Flowers Kompasik. Edukacja na rzecz praw człowieka pracy z dziećmi, redakcja polskiej edycji Katarzyna Koszewska, Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie oraz Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży SZANSA w Głogowie, 2009

ĆWICZENIE 1 20-25 MIN.

Materiały: arkusze papieru (najlepiej A3, ale mogą być też A4) dla każdego z uczestników, materiały do malowania (kredki, farby, ołówki, kolorowe papiery, włóczki, fragmenty używanych tkanin itp.), kleje, masę mocującą lub magnesy do przymocowania arkuszy do ściany lub tablicy.

Poproś uczniów, aby zastanowili się nad marzeniami Anny. Jakie są jej marzenia i plany względem tego, co chciałaby robić? Poproś, aby spróbowali historię Anny narysować, namalować lub wykleić (technika dowolna). Można być w formie jednego rysunku lub w formie komiksowej.

Gotowe rysunki uczniowie przymocujcie do ściany lub tablicy. Następnie poproś uczniów o omówienie rysunków, zadając pytania o to, na co uczniowie zwrócili uwagę:

- Co znajduje się na rysunkach?
- Jakie marzenia ma Anna?
- Co podoba wam się w tych rysunkach?
- Jaki świat przedstawiają te rysunki?

ĆWICZENIE 2 20-30 MIN.

Materiały: wydruki następujących tekstów:

- POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW CZŁOWIEKA (przyjęta i proklamowana rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 217 A (III) z dnia 10 grudnia 1948 r.)
- KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991 r.)

Powiedz, że przed zadaniem uczniowie powinni zapoznać się z ważnymi dokumentami. Podziel uczniów na 4 grupy i rozdaj każdej grupie fragmenty wymienionych wyżej materiałów. Mogą również odszukać je samodzielnie w Internecie.

- Pierwsza grupa – Konwencja o Prawach Dziecka: strony 1-5
- Druga grupa – Konwencja o Prawach Dziecka: strony 6-10
- Trzecia grupa – Konwencja o Prawach Dziecka: strony 11-15
- Czwarta grupa – Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Poproś o zapoznanie się z materiałem i zastanowienie się, jak te dokumenty, które przeczytali, mają się do sytuacji, w której znajduje się Anna. Czy Anna ma szansę na spełnienie swoich marzeń?

Pytania do dyskusji:

- Czy w świecie, w jakim żyje Anna, są przestrzegane prawa człowieka? Jakie znacie prawa człowieka?
- Czy Anna w swoim świecie może decydować o sobie? Dlaczego nie? Dlaczego tak?
- Czy ludziom takim jak Anna powinny przysługiwać takie same prawa, jak innym na świecie?
- Jak można doprowadzić do takiej sytuacji? Co wy byście zrobili?
- Jakie prawa człowieka są łamane w tym filmie, jak sądzicie – dlaczego?
- Czy świat, w jakim żyje Anna, jest sprawiedliwy? Co to znaczy?
- Co możecie zrobić dla Anny, znając prawa, jakie jej i innym ludziom przysługują?
- Czy według was Prawa Człowieka i Konwencja Praw Dziecka są przestrzegane w świecie, w którym żyjecie tu i teraz?

Na koniec poproś uczniów o podsumowanie ćwiczeń, pytając czy były interesujące, czego nowego się dowiedzieli, czy uważają, że wykorzystają wiedzę zdobytą dzisiaj w kontaktach z innymi?

Tytuł oryginalny:
Distintos

Tytuł:
Inni

Scenariusz
Josevi García Herrero

Kraj produkcji: **Hiszpania**
Rok produkcji: **2017**
Czas trwania: **19 minut**
Kategoria wiekowa: **15+**

Edycja festiwalu Kinolub: 2018

Niepełnosprawność: zespół Downa

Bohaterowie filmu to dwaj chłopcy z zespołem Downa, którzy wyruszają na koncert do Walencji. Zespół Downa to wrodzone schorzenie, które objawia się przede wszystkim niepełnosprawnością intelektualną, która u różnych osób ma różny stopień nasilenia, co przekłada się na stopień samodzielności. Sergio oprócz zespołu Downa cierpi również na autyzm i (jak tłumaczy to Manu) "żyje we własnym świecie". Sam Manu mimo swojej niepełnosprawności opiekuje się przyjacielem. Sergio i Manu chodzą do szkoły przystosowanej do ich potrzeb, ponieważ osoby z zespołem Downa wymagają specjalnej edukacji.

Wyzwania

Podróż dwóch niepełnosprawnych chłopców do Walencji jest dla nich wyzwaniem, zwłaszcza że napotkają po drodze rozmaite trudności. Tymczasem druga para bohaterów: ojciec i syn, którzy próbują odbudować swoją relację, dźwigają własny bagaż doświadczeń. W tym kontekście cała czwórka, która znalazła się w samochodzie, próbuje osiągnąć coś trudnego mimo niesprzyjających okoliczności. Szczerość i bezpośredniość Manu rzuca nowe światło na trwający konflikt i wnosi do wyprawy dużą dawkę humoru.

CHĘĆ BYCIA TAKIM JAK INNI – CZYLI JAKIM? I CO MA DO TEGO NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ?

DYSKUSJA

Manu i Sergio, wybierają się do odległej o kilkadziesiąt kilometrów Walencji na koncert ulubionego muzyka. Niestety podczas pobytu na stacji benzynowej autobus, którym jadą, odjeżdża bez nich, a chłopcy zostają sami na stacji bez środka transportu. Dzięki pomocy sympatycznej sprzedawczynie i dwóm podróżującym mężczyznom, udaje im się dojechać do docelowego miejsca.

Powyższy opis mógłby pasować do wielu podróżujących, którzy poprzez różne nieoczekiwane zdarzenia utknęli np. w toalecie, a kiedy udało im się wydostać, ze smutkiem stwierdzili, że ich autobus odjechał. Ale w filmie główni bohaterowie są dotknięci zespołem Downa, i choć nie dostrzegamy, aby ktoś zwracał na to uwagę, to możemy wyczuć, że niektórych zastanawia podróż dwóch chłopców. Na przykład poprzez pytanie kierowcy o to, czy jadą sami. Odczuwa się aluzję do ich widocznej inności.

Film może inspirować do dyskusji o tym, na czym polega bycie innym, kto jest inny i dlaczego.

W ciągu 20 minut spotykamy nie tylko Sergia i Manu, ale także kierowcę autobusu, który wydaje się być nie w humorze, panią sprzedawczynię na stacji, która znalazła rozwiązanie problemów chłopców, ojca i syna, którzy wybierają się we wspólną podróż, aby podreperować łączącą ich relację i wielu innych. Różnie wyglądają, ubierają się. Ale to, co ich najbardziej różni, to historie, jakie niosą ze sobą. Sposób interpretacji rzeczywistości, czasami stosunek do innych. Filmowa historia podpowiada nam zatem, że każdy na swój sposób jest inny. A to, czy posiadamy jakieś ograniczenia, jak w przypadku Sergia i Manu, stanowi nasz osobisty bagaż i może być traktowany jako inność albo również dobrze jak wyjątkowość,

która nas określa. W tym wymiarze inność stanowi o sile naszego dostosowania do zasad życia społecznego.

Ważne w tym kontekście jest nadanie sensu naszym poczynaniom. Nie wszyscy mogą podejmować za siebie decyzje i realizować swoje marzenia, ale może być tak, że możemy im w tym pomóc i czerpać z tego wymierną przyjemność. Jak Manu zabierający Sergia na koncert. Bo oprócz myślenia o swojej odmienności, czasami ważniejsze jest działanie i wychodzenie na zewnątrz.

„Inni” wskazują również na wyjątkowość naszych osobistych światów, w których żyjemy. Dla jednych może to być próba stworzenia rodzinnej relacji, dla innych niewypowiedziana specyfika autystycznego krajobrazu. Tym jednak, co potrafi nas zbliżać, jest rozwijanie umiejętności kontaktu, a punktem wyjścia jest otwartość na zmianę i ciekawość odkrywania perspektywy innych ludzi, np. ich poczucia humoru.

Film prezentuje też pozytywne aspekty płynące z samej idei podróży, podczas której, stale przebywając w towarzystwie innych podróżnych, możemy ich lepiej poznawać, rozwijać relacje, gromadzić ważne informacje o nas samych i innych. Interesującym przykładem takiego uczenia się w podróży jest Manu, który zdając sobie sprawę z własnej niepełnosprawności, chce żyć jak inni, zdrowi ludzie. Podczas podróży doświadczą interakcji z innymi osobami i uświadamia sobie, że nie chodzi o to, aby nie być innym, ale o to żeby być przez tych innych traktowanym jak równorzędny partner do rozmowy.

PYTANIA

Dlaczego kierowca pyta Manu i Sergia, czy ktoś z nimi jedzie?

Czy kierowca powinien być bardziej uważny podczas podróży i zwracać uwagę na pasażerów, czy wszyscy wsiedli do autobusu na stacji?

Jak zachowuje się pani sprzedawczyni na stacji, dlaczego odkrywa problem chłopców?

W jaki sposób Sergio i Manu znajdują transport do Walencji ze stacji?

Jak rozmawia z chłopcami starszy mężczyzna a jak młodszy?

Jak rozmawia Manu z ojcem i synem?

W jaki sposób nawiązują dobry kontakt?

Co starszy mężczyzna mówi o kontakcie z Manu, jak go odbiera?

BIBLIOGRAFIA

Ćwiczenia oparte są na publikacji:

Sylwia Vargas, Magda Szarota, Monika Mazur-Rafał, O osobach z niepełnosprawnościami, Fundacja Humanity in Action Polska 2019

ĆWICZENIE 1 – ROZGRZEWKA 10-15 MIN.

Podziel uczniów na 4 grupy. Ćwiczenie polega na wypowiedzianiu na hasło prowadzącego przygotowanych wcześniej odpowiedzi.

Każda grupa wymyśla (w tajemnicy przed innymi) odpowiedzi na konkretne pytanie:

- Pierwsza – na pytanie **kto?**
- Druga – na pytanie **gdzie?**
- Trzecia – na pytania **z kim?**
- Czwarta – na pytanie **co robili?**

Odpowiedzi mogą tworzyć zdanie dość niedorzeczne, ale w tym cała zabawa:

Np. Skaczący Indianie – W galerii handlowej – Z Kaczorem Donaldem – Zbierali muchomory.

Ćwiczenie można powtarzać wielokrotnie. Warto też wymieniać się pytaniami, czyli jedna grupa zamienia się z drugą pytaniami, na które wymyślają odpowiedzi.

ĆWICZENIE 2 30-40 MINUT

Materiały: czyste kartki, przybory do pisania i wydruki tekstu z adresu: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Ableizm> lub przygotuj się na korzystanie przez uczniów z telefonów z dostępem do Internetu.

Poproś uczniów o samodzielnie zapoznanie się z materiałem o ableizmie zamieszczonym na stronie <https://pl.wikipedia.org/wiki/Ableizm>. Daj im na tę część około 10 minut.

Wytłumacz także uczniom, że oprócz tego co jest zapisane w artykule z Wikipedii, ableizm opisuje funkcjonujące przekonanie, że niepełnosprawność jest nacechowana negatywnie. Czyli jeśli ktoś przykładowo nie ma ręki – to jest po prostu gorszy od tego, kto posiada obie ręce. Niepełnosprawność w wymiarze ableizmu powinna być eliminowana z życia społecznego lub naprawiana. Ableizm to również przekonania lub podejmowane działania, które sprawiają, że osoby niepełnosprawne są traktowane gorzej niż osoby bez niepełnosprawności.

Następnie poproś uczniów, aby zastanowili się nad różnymi przejawami ableizmu, z którymi mają do czynienia w swoim życiu. Na przykład w szkole, w drodze do domu, w przestrzeni publicznej w jakiej żyją. Rozdaj im kartki i przybory do pisania i poproś o zapisanie tych przykładów.

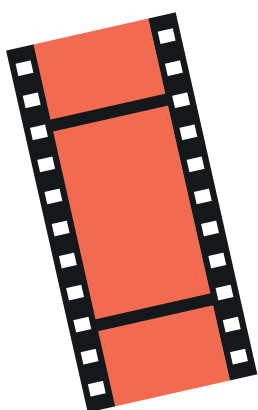
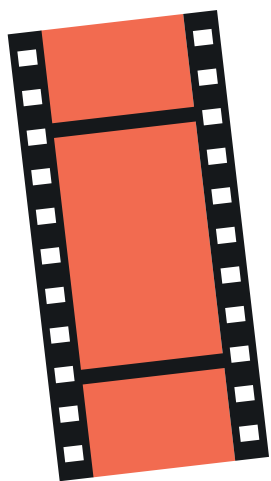
Następnie poproś uczniów o zabranie głosu i przywołanie swoich przykładów. Pozwól wypowiedzieć się każdemu. Zapytaj uczniów, co sądzą o tych przykładach. Czy zgadzają się z nimi, czy przychodzi im jeszcze coś do głowy?

Poproś uczniów, aby zastanowili się nad tym, w jaki sposób oni mogą wpłynąć na lepszy kontakt z osobami niepełnosprawnymi, jak oni mogą przyczynić się do tego, że osoby niepełnosprawne będą miały lepszy komfort poruszania się w przestrzeni społecznej?

Zachęć następnie uczniów do dyskusji, wykorzystując pytania:

- Czy wiesz w jaki sposób rozmawiać z osobami niepełnosprawnymi, kiedy chcesz im zaoferować swoją pomoc?
- Jak zwracasz się do osoby niepełnosprawnej? Inwalida, kaleka czy może osoba z niepełnosprawnością? (czy wiesz dlaczego nie mówi się o kimś kaleka, inwalida?)
- Jak reagujesz, kiedy ktoś drwi czy naśmiewa się z osób z niepełnosprawnościami? Jaka powinna być reakcja?
- Czy w kontakcie z osobami z niepełnosprawnością skupiasz podświadomie swoją uwagę na ich niepełnosprawności czy na ich działaniu, wypowiedziach? Jak podświadomie oceniasz możliwości takiej osoby? Czy widzisz jej pozytywny/przewagi czy tylko negatywy?

Na koniec zapytaj, co sądzą o dzisiejszych ćwiczeniach. Czy zmieniło się ich postrzeganie osób niepełnosprawnych? Co sądzą o pojęciu ableizmu? Czy wcześniej to pojęcie było im znane?

BIBLIOTEKA BAZA DANYCH

FILM JAKO NARZĘDZIE W PSYCHOEDUKACJI

Marta Pawlak

Czym jest psychoedukacja? Jest to proces, który dzięki zastosowanym narzędziom pozwala na wgląd w siebie, na lepsze zrozumienie swoich zachowań, a także na ich korektę. Psychoedukacja w takim rozumieniu to nie proces terapeutyczny, a jedynie edukacyjny, skierowany na uwrażliwienie nas na kwestie otaczającego nas świata, relacji w nim panujące, a także nas samych w różnego rodzaju relacjach.

Jednym z narzędzi dostępnych w działaniach psychoedukacyjnych jest film. Naszym celem jest wykorzystanie potencjału filmów, by nas pobudzać do chwili refleksji nad sobą, nad swoimi zachowaniami i reakcjami. Film staje się punktem wyjścia do rozmowy, która dobrze pokierowana może przyczynić się do pozytywnych zmian w sferze świadomości. Co ważne, film w psychoedukacji może być stosowany w dowolnej grupie wiekowej – od przedszkolaków, przez młodzież szkolną, po osoby dorosłe.

Jest to doskonałe narzędzie edukacyjne, które nauczyciele mogą wykorzystać na lekcji wychowawczej czy w trakcie zajęć integracyjnych. Film w szkole nie musi być tzw. „wypełniaczem czasu”, a może stać się skutecznym narzędziem dydaktycznym, z którym jest w stanie poradzić sobie większość nauczycieli. Nie trzeba być ekspertem, żeby wybrać odpowiedni film. Czasami wystarczy kierować się intuicją, jeśli mamy pracować nad konkretnym zagadnieniem. Można także skorzystać z baz filmów dostępnych w instytucjach, które promują psychoedukację poprzez film albo filmoterapię.

Psychoedukacja z wykorzystaniem filmu inspiruje się filmoterapią, jednak w przeciwieństwie do niej nie zakłada pracy terapeutycznej, a jedynie wykorzystywanie ekranowych emocji do kształtowania postaw i samopoczucia odbiorców.

Założenie tej techniki jest dość proste. Skoro film budzi w nas emocje, to można o nich porozmawiać i spróbować nad nimi popracować. W pracy z filmem wykorzystujemy fakt, że film wyciąga na powierzch-

nię emocje i uczucia, o których zazwyczaj trudno się mówi, jeśli dotyczą nas bezpośrednio. Tu możemy ich dotknąć, bo rozmowa pozornie nie będzie dotyczyła nas samych, a bohaterów filmowych. Pozornie, bo rozmawiając o filmie, ujawniamy bardzo wiele z naszych własnych przeżyć i doświadczeń. Drugim mocnym atutem filmu w psychoedukacji jest to, że niesie w sobie wiedzę i dostarcza inspiracji. Dzięki temu filmy dostarczają nam modelowych wzorców, czasem gotowych rozwiązań, a czasem jedynie podpowiedzi co do kierunku, w którym powinniśmy zmierzać.

Filmy mogą pokazać nam nieznanne światy, życie osób, z którymi nie mamy szans się spotkać, poszerzyć nasze horyzonty. Z tych i wielu innych powodów film może stać się inspiracją do pracy nad wybranym zagadnieniem na zajęciach szkolnych bądź świetlicowych.

Jeśli, dajmy na to, chcemy poprowadzić zajęcia w tematyce związanej ze starzeniem się i radzeniem sobie z procesem starzenia, możemy sięgnąć po film o takiej tematyce. W filmie Doroty Kędzierzawskiej pod tytułem „Pora umierać” (2007) starsza pani Aniela mierzy się z mijającym czasem, ze starzejącym się ciałem, a także ze społecznym wykluczeniem. Ponieważ temat nie dotyka widza bezpośrednio, łatwiej jest się zdystansować i podjąć dyskusję w danej tematyce. Dzięki temu obrazowi możemy pracować z młodzieżą i dorosłymi nad uwrażliwieniem ich na problemy osób starszych, nad tolerancją, czy własnym starzeniem się.

Jeśli chcemy popracować z grupą dzieci nad trudnymi tematami jakimi są: śmierć, żałoba, agresja, trudne relacje w rodzinie oraz przyjaźń, możemy sięgnąć po holenderski projekt „Chłopiec i kawka” wyreżyserowany przez Boudewijna Koole (2012). To opowieść o uczuciach, z jakimi przyszło zmierzyć się dziesięcioletniemu Jojo, który po śmierci matki nie radzi sobie z własnymi emocjami. Film przeprowadza nas przez proces naprawiania relacji między chłopcem i jego tatą, wzbudzając w nas szerokie spektrum uczuć.

Ważne, żeby wybrany film w sposób bezpośredni lub metaforyczny nawiązywał do wybranego zagadnienia. Będziemy wtedy w stanie nawiązać swego rodzaju więź z bohaterem lub bohaterami i utożsamimy się z jego problemami. Przeniesiemy się w jego sytuację, nie przestając jednocześnie być jedynie obserwatorami – to proces, którego doświadcza każdy z nas, gdy płacze na filmie, czując sympatię lub wrogość wobec bohaterów oglądanych filmów. Proces identyfikacji z bohaterem czy problemem prezentowanym w filmie jest właśnie kluczem do zrozumienia, czym może być film w pracy psychoedukacyjnej.

W Polsce filmoterapia czy też psychoedukacja filmowa nie jest jeszcze metodą powszechnie stosowaną. Od kilku lat jej wdrażaniem zajmuje się warszawska Fundacja Generator, która promuje film i jego zasoby jako profesjonalne narzędzie w działaniach terapeutycznych i edukacyjnych. To właśnie owa fundacja stworzyła projekty www.kinoterapia.pl i www.projekcje.edu.pl, które od 2008 roku wdraża psychoedukację filmową w różnych środowiskach. W 2013 roku Fundacja uruchomiła duży projekt psychoedukacyjny dla dzieci i rodziców „Mój przyjaciel film”. Zainteresowanie tą inicjatywą w wielu miastach Polski pokazuje przede wszystkim ogromną potrzebę takiej formy pracy. Projekcje filmów, na które dzieci przychodzą z rodzicami, są nie tylko formą wspólnego spędzania czasu, ale także punktem wyjścia do rozmów i refleksji nad różnymi zagadnieniami. Film staje się wspaniałym narzędziem do rozpoczęcia rozwojowych dyskusji, którą stosować możemy w domu, w szkole czy na różnego rodzaju warsztatach.

JAK NAKRĘCIĆ SWÓJ PIERWSZY FILM

Tomasz Jurkiewicz

Skąd się biorą filmy?

Z nudy i chorób. Serio. Najwięksi światowi reżyserzy: Krzysztof Kieślowski czy Lars Von Trier wspominają, że jako dzieci byli chorowitkami. Spędzali czas w łóżku, dniami i nocami czytając książki. Lektura wciągała ich w przygody bohaterów, pozwalała przeżywać lęki, radości i spektakularne wydarzenia. Przy okazji książki budowały w nich coś więcej – wyobraźnię.

Ludzie pracujący przy filmie to na ogół osoby z bujną wyobraźnią, dzięki której mogą wymyślać historie, wczuwać się w emocje z życia bardzo różnych bohaterów, stawiać ich w najtrudniejszych lub najpiękniejszych na świecie sytuacjach. Natomiast kręcenie filmu jest próbą przenoszenia świata, który istnieje wyłącznie w naszej wyobraźni, na ekran.

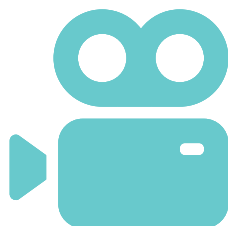
Jeśli więc chcesz opowiedzieć historię za pomocą filmu, odpowiedz sobie na pytanie jakie emocje pragniesz wywołać u odbiorcy? Czy chcesz go rozbawić? Przestraszyć? A może wzruszyć? Czy po obejrzeniu Twojego filmu ma wyjść zafasowany czy też rozśmieszony? Jaki gatunek filmowy wybierzesz? Czy to będzie horror? Komedya? A może film przygodowy? Inne bardzo ważne pytanie. Czy to ma być film fabularny, animowany czy dokumentalny?

Kto kręci film?

Ważnym krokiem po zdobyciu lub napisaniu scenariusza jest dobór ekipy. Źle, jeśli na planie będzie trzech reżyserów i żadnego operatora. Jeśli czujesz, że chcesz być reżyserem poszukaj osoby, która interesuje się fotografią – być może chce zostać operatorem? Może ktoś inny chce projektować kostiumy do filmu? A jeszcze ktoś inny znajdować scenografię, czyli sprzęty i miejsca, w których rozgrywać się będzie scena? Oczywiście trzeba znaleźć też aktorów, którzy nadają się do napisanych ról. Jeśli spotkasz takie osoby, to dopiero połowa sukcesu.

Na czym kręcić?

Dzisiaj wystarczy już telefon komórkowy nagrywający w wysokiej rozdzielczości. Minusem komórki jest słaba jakość dźwięku. Trzeba przykładać ją blisko bohatera, żeby cokolwiek było słychać. Wyjściem z tej sytuacji są ogólnodostępne i tanie, małe kamery kręcące w rozdzielczości hd. Z reguły można do nich podpiąć mikrofon, który zarejestruje dźwięk w o wiele lepszej jakości.

O czym zrobić pierwszą fabułę?

Kiedy dokonamy wyboru, o kim lub o czym kręcić film, najważniejsze jest napisać scenariusz, czyli po prostu zapisać nasz wymarzony film na kartce. Wystarczą krótkie podpunkty. Scenariusz powinien mieć jednak trzy części – początek, rozwinięcie i zakończenie. Błędem jest kręcenie wszystkiego i liczenie, że „coś później z tego wyjdzie”. Film zawsze jest sztuką wyboru. Musisz zdecydować, które elementy życia bohatera lub które aspekty zjawiska naprawdę Cię interesują, a które nie.

Osobiście polecałbym zacząć od lżejszej formy – komedii lub jeszcze lepiej parodii. Warto zacząć od lekkiej historii – po by nie zapomnieć, że kręcenie filmu to także świetna zabawa. Komedie lub parodia ma jeszcze jedną zaletę – tuszuje początkowe braki warsztatowe. Reżyser i ekipa uczą się cały czas. Nikt, zwłaszcza na początku, nie potrafi wszystkiego. Często nasze nieudolności można przykryć płaszczkiem parodii. Przecież nie opowiadamy na serio!

Jeszcze tylko montaż

Montaż łączy zrealizowane ujęcia, nadaje im sens, buduje napięcie, tworzy historię. Najprostszym programem do montażu jest Windows Movie Maker. Po zakończeniu montażu już tylko udźwiękowienie, dodanie muzyki i możemy organizować premierę. Dziś premiery wielu dzieł młodych filmowców odbywają się głównie w sieci. Ale dopiero pokaz przed żywo reagującą widownią, w szkole czy w osiedlowym klubie jest prawdziwym przeżyciem.

Co to jest film dokumentalny?

Co najczęściej kojarzy się z filmem dokumentalnym? Może to, że nie ma w nim aktorów – czyli ludzi, których pracą jest udawanie, wcielanie się w postaci, którymi tak naprawdę na co dzień nie są. W filmie dokumentalnym występują prawdziwi ludzie. Pokazane jest ich prawdziwe życie. Może jednym z pierwszych skojarzeń z kinem dokumentalnym jest to, że nie ma w nim wszystkiego, co wymyślone: wydarzeń, które są pomysłami osób piszących scenariusz, nie ma kostiumów i scenografii, udającej jakiś filmowy świat, prawdziwy tylko dla ekranowych bohaterów. Może pomyśleliście, że film dokumentalny pokazuje **prawdę**. Tak po części jest, bo inspiracje twórców biorą się z otaczającej nas rzeczywistości. Można powiedzieć, że kino dokumentalne to mieszanka sfilmowanego prawdziwego życia i zamysłu reżysera. To, jakich środków używają reżyserzy, żeby opowiedzieć nam prawdziwe historie, opisuje dokumentalista **Tomasz Jurkiewicz**.

Co to jest film dokumentalny? Po pierwsze film. Po drugie dokumentalny. Film, a więc opowieść, historia, wyobraźnia, kreacja. Dokumentalny, czyli rzeczywistość, to co jest i inne nie będzie. Film dokumentalny łączy owe dwa, sprzeczne wydawałoby się, pojęcia.

Taki film opowiada o prawdziwych ludziach i zjawiskach, a jednocześnie czyni to w taki sposób, aby ich historie zamieniły się w filmową opowieść. Nie chodzi o reportaż. Reportaże filmowe są realizowane dorywczo, w celu załatwienia określonej sprawy. Chodzi o pokazanie historii, która dotyczy życia każdego z nas. Najlepiej pokażą to przykłady.

Kadr z filmu „Nanuk z Północy”

Kadr z filmu „Kraina miodu”

Jak nakręcić ponadczasowy dokument?

Wybór

„Nanuk z Północy” to film dokumentalny z 1922 roku wyreżyserowany przez Roberta Flaherty’ego. Jeden z pierwszych ponadczasowych filmów dokumentalnych. Choć ma prawie 100 lat, również dziś ogląda się go z ciekawością. Amerykański reżyser i podróżnik postanowił opowiedzieć o Inuitach, rdzennej ludności żyjącej od dawna w Arktyce. Nie kręcił jednak wszystkich i wszystkiego, co zobaczył, ale wybrał kilkadziesiąt najważniejszych momentów z życia kilku osób. Na głównego bohaterów wybrał poczciwego Nanuka i jego rodzinę. Zapamiętajmy to słowo – wybór. Reżyser filmu dokumentalnego dokonuje wyboru fragmentu rzeczywistości i fragmentu życiorysu, który chce opisać. To podstawowa decyzja i problem.

Ingerencja

Flaherty obserwował Nanuka przez wiele miesięcy. Skrupulatnie studiował cykl jego łowieckiej egzystencji. Ale na przykład filmując sceny polowań, nie zgodził się, aby Nanuk używał współczesnej mu broni. Wybrał narzędzia starsze, bardziej odpowiadające dawnym zwyczajom plemienia. Zrobił to dlatego, że były bardziej „filmowe” – widowiskowe. Podobnie rzecz miała się z igłami Nanuka. W tym prawdziwym, gdzie Nanuk rzeczywiście mieszkał z rodziną, nie zmieściła się kamera i ekipa filmowa. Zbudowano więc większe igło, które stało się ich nowym domem. Czy była to prawda? Nie. Czy było to kłamstwo? Również nie. Nanuk żył w taki sam sposób, jak zawsze. Ale bez reżyserskich ingerencji nie udałooby się ukazać jego życia widzowi. Ingerencja to bardzo trudna i delikatna sprawa. Wiąże się z wyborem i kształtowaniem opowieści, tak aby była najciekawsza, a jednocześnie prawdziwa. Reżyserowi Flaherty’emu to się udało. Zachował od zapomnienia obyczaje i życie, których już nie ma.

W losach Nanuka – tak zdawałoby się odległych i innych od naszych, każdy może się przejrzeć. Bo każdy z nas przeżywa wzloty i upadki, walczy o swój byt i szczęśliwą przyszłość swoją i bliskich.

Czym film dokumentalny różni się od fabularnego?

Patrząc na drugi przykład, macedoński dokument „Krajinę miodu” (2019) Tamary Kotevskiej i Ljubomira Stefanova, można pomyśleć – prawie niczym.

Protagonista, antagonistą, konflikt

Mamy tu mocną główną bohaterkę, inaczej protagonistkę – 50-letnią Hatidze, która opiekuje się chorą matką na zapadłej wsi. Hatidze, tak jak bohater filmu fabularnego, ma swój cel. Opróżnia z miodu dzikie ule, po to aby sprzedać miód na targu. Jest przy tym czuła i dba o pszczelą populację. Połowę miodu zawsze zostawia dla owadów. Hatidze jest mocnym protagonistą. Na jej drodze, tak jak w fabule, wyrastają antagoniści czyli przeciwnicy – sąsiednia rodzina, która rozpoczyna przemysłową hodowlę pszczół. Doprowadza to do wyginięcia dzikich pszczół, a w efekcie prowadzi do konfliktu z Hatidze. A wydawałoby się, że konflikt jest typowym elementem dla kina fabularnego.

Punkty zwrotne

Jeśli dodać, że w filmie mamy również zarysowany wyraźny pierwszy punkt zwrotny (pojawienie się bezmyślnych sąsiadów) i drugi punkt zwrotny (ich przegraną i wyjazd), to można dojść do wniosku, że dokument i fabuła to w zasadzie jedno i to samo. Ale chwila! Hatidze i jej sąsiedzi naprawdę istnieją. Konflikt między nimi naprawdę się pojawił. Umiejętnością reżyserów była najpierw cierpliwa obserwacja tych bohaterów, a później wybranie w trakcie montażu filmu takich elementów z ich życia, które tworzą zajmującą historię. Stworzyli film dokumentalny ze strukturą jak w najlepszym filmie fabularnym (protagoniści, konflikt, punkty zwrotne), ale pokazali historię ciekawszą i bardziej prawdziwą – zaistniałą w rzeczywistości.

Wnioski

Dokumentaliści szukają punktów zwrotnych nie w wyobraźni, ale w życiu konkretnego człowieka i jego otoczeniu, w określonym miejscu i czasie. Dokumentaliści muszą to robić zawsze z szacunkiem dla rzeczywistości, która jest taka, jaka jest i z szacunkiem dla bohatera, który musi pozostać sobą. Film dokumentalny to wciągająca uniwersalna opowieść o prawdziwym człowieku, w której istnieje filmowa dramaturgia, punkty zwrotne i ponadczasowa prawda.

Sami wielokrotnie opowiadamy innym historie prawdziwe – sytuacje, które nam się zdarzyły. Nawet jeśli nie używamy całego warsztatu filmowego, nie angażujemy ekipy i nasze opowieści zostają tylko w postaci przekazów ustnych, rozmów, to stosujemy tak naprawdę podobne zabiegi jak te, które opanowali do perfekcji reżyserzy dokumentaliści w przykładach opisanych powyżej. Wystarczy przywołać jakieś prawdziwe zdarzenie ze swojego życia i spróbować je streścić czy wytłumaczyć drugiej osobie.

Załóżmy, że chodzi o zgubienie jakiegoś bardzo ważnego przedmiotu. W takim przypadku najczęściej zaczynamy swoją opowieść od momentu, w którym zauważyliśmy, że przedmiot się zgubił. Przyjmujemy zatem perspektywę bohatera, bo nie dokumentujemy rzeczywistego momentu, w którym coś nam zginęło. Możemy opisywać szukanie, wymieniacz miejsca, do których poszliśmy i osoby, które prosiliśmy o pomoc. Ale czy wymienimy wszystkie? Czy nie wybierzemy tych (z naszego punktu widzenia) najciekawszych dla naszego rozmówcy? Jeśli przerwaliśmy szukanie na chwilę na przykład po to, żeby zjeść obiad albo pojechać gdzieś tramwajem, to czy to znajdzie się w naszej opowieści? Zapewne nie, a przecież to zdarzyło się naprawdę! Tak właśnie my, jako twórcy historii, dokonaliśmy wyboru, które prawdziwe zdarzenia zostaną pominięte. Z pewnością jednak osoba, której opowiadamy to zdarzenie, usłyszy o wszystkich zwrotach akcji (kiedy już byliśmy tak blisko przypomnienia sobie, gdzie zapodziliśmy nasz cenny przedmiot, ale okazał się to być fałszywy trop). Wreszcie, cała nasza opowieść zmierza do swojego rozwiązania, czyli wielkiego finału – niezależnie od tego, czy odnaleźliśmy zgubę, czy to raczej scenariusz bez happy endu.

Ta historia zdarzyła się naprawdę. Ale zanim trafiła do uszu czy oczu odbiorców, użyliśmy wszystkich środków, by sprawić, żeby była interesująca. To prawdziwy dar, zarówno codziennych opowiadaczy, jak i twórców kina dokumentalnego. Niewiele przecież potrzeba, żeby zarówno film jak i zwykła relacja były nieudane i nudne. Są jednak wśród nas tacy, którzy robią to po mistrzowsku.

Instrukcja tworzenia pierwszej animacji poklatkowej

Sprzęt filmowca

- ▶ telefon, tablet lub aparat cyfrowy (może być prosty model)
- ▶ statyw dostosowany do urządzenia
- ▶ lampy do oświetlenia tablicy
- ▶ tablica szkolna lub korkowa
- ▶ magnesy lub szpilki
- ▶ kolorowy papier do wycinania
- ▶ prosty program do montażu np. Windows Movie Maker (darmowy dla użytkowników systemu Windows)

Plan filmowy

Ustaw aparat na statywie. Zadbaj o odpowiednie oświetlenie. Tablica będzie tłem dla filmu. Domaluj scenografię lub wytnij jej elementy z kolorowego papieru i przymocuj. Możesz dowolnie zmieniać ją w trakcie kręcenia filmu.

Bohater

Stwórz bohatera animacji. Z kolorowego papieru wytnij osobno jego głowę, korpus i kończyny. Jeśli chcesz, możesz zainspirować się tradycyjnymi kukiełkami i wyciąć osobno ramiona, przedramiona i dłonie oraz uda, łydki i stopy. Lub ogon i skrzydła! Pamiętaj, że bohater może być, kim chcesz.

Reżyseria

Przymocuj bohatera do tablicy. Przesuwaj jego kończyny, poruszaj głowę, zmieniaj rysunki na tablicy i twórz własną historię. Nie ruszaj ani nie zmieniaj ustawienia aparatu – poruszaj tylko bohaterem.

Zdjęcia

Za każdym razem, gdy poruszysz bohatera lub zmienisz coś na tablicy – zrób zdjęcie. Pamiętaj, że zmiany muszą zachodzić stopniowo. Nawet kilkusekundowa animacja zawierająca jedynie proste ruchy (np. bohater idzie, rzuca piłkę) zawiera kilkanaście klatek.

Na przykład, żeby unieść rękę bohatera można wykonać dwa zdjęcia: z ręką w górze i z ręką w dole. Problem w tym, że nie będzie to wyglądać jak prawdziwy film. Postaraj się zrobić kilka „przystanków” po drodze, zmieniaj położenie ręki o odrobinę i dodawaj kolejne zdjęcia. Ułożenie wszystkich klatek w kolejności da efekt płynnego ruchu.

Postprodukcja

Przenieś zdjęcia na dysk komputera i importuj je do programu Windows Movie Maker. Ułóż je na osi czasu w odpowiedniej kolejności. Ustaw czas wyświetlania zdjęć, aby kadry zmieniały się tak szybko, jak chcesz. Korzystaj często z podglądu. Możesz dodać proste efekty specjalne, muzykę lub napisy. Zapisz swój projekt jako film.

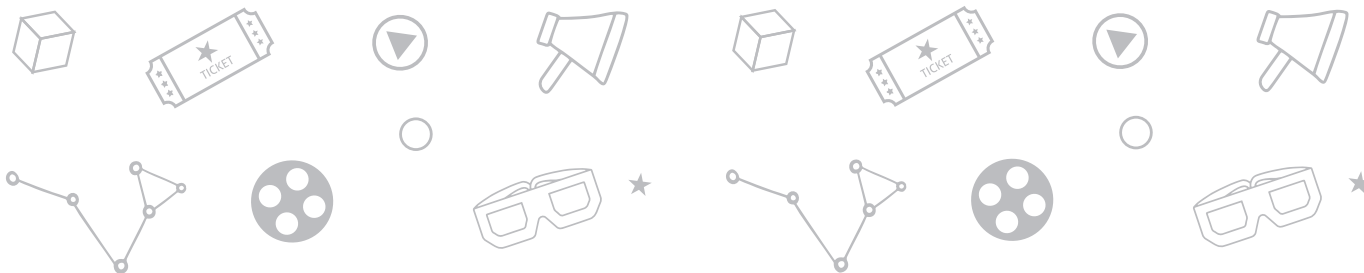

POWODZENIA!

Festiwale filmowe dla dzieci i młodzieży w Polsce

NAZWA	ORGANIZATOR	MIASTA	PROJEKCJE ONLINE	MIESIĄC	LINK DO STRONY
PRASKI FESTIWAL FILMÓW MŁODZIEŻOWYCH	Stowarzyszenie Serduszko dla Dzieci	Warszawa	✓	marzec	http://www.ffmpeg.org.pl/
ANIMOCJE	Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszcz	Bydgoszcz	✗	kwiecień	https://www.animocje.com/
KINOLUB	Fundacja IKS	Rzeszów	✗	czerwiec	https://kinolub.pl/
KINO W TRAMPKACH	Fundacja Cinemania	Warszawa Gdańsk	✓	sierpień	https://www.kinowtrampkach.pl/
KINO DZIECI	Stowarzyszenie Nowe Horyzonty	Różne	✓	wrzesień /październik	https://kinodziedi.pl/
DOZWOLONE DO 21	Biblioteka Publiczna im. Stanisława Staszica w Warszawie wraz z Federacją Niezależnych Twórców Filmowych	Warszawa	✗	wrzesień	http://www.upto21.pl/
HALO ECHO	Europejska Fundacja Edukacji Filmowej	Wrocław	✓	wrzesień	https://al-halo-echo.pl/pl/program/
MŁODZI I FILM	Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Centrum Kultury 105 w Koszalinie, Miasto Koszalin	Koszalin	✗	październik	http://www.mlodziifilm.pl/
FESTIWAL FILMOTEKI SZKOLNEJ ANIMAFEST - MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL	Stowarzyszenie Kulturalne Hamulec Bezpieczeństwa	Gdańsk	✗	listopad	https://www.mffa.pl/
ALE KINO!	Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu	Poznań	✓	grudzień	https://alekino.com/

Wydarzenia filmowe dla dzieci i młodzieży w Polsce

NAZWA	ORGANIZATOR	MIASTA	MIESIĄC	LINK DO STRONY
GDYNIA DZIECIOM	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Gdynia	–	http://www.festiwalgdynia.pl/
EFA YOUNG AUDIENCE AWARD ANIMATOR DLA DZIECI - MIĘDZYNARODOWY	Europejska Akademia Filmowa	Różne	kwiecień	https://yaa.europeanfilmawards.eu/
FESTIWAL FILMÓW ANIMOWANYCH	Estrada Poznańska	Poznań	październik	https://animator-festival.com/
IŃSKIE LATO FILMOWE - WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	Stowarzyszenie Irńskie Lato Filmowe	Irńsko	sierpień	https://lif.org.pl/47/
KFS YOUTH CAMERA	Krakowska Szkoła Filmowa im. Wojciecha Jerzego Hasa	Kraków	–	http://ksfilm.pl/ksf-youth-camera/

Festiwale dla młodych filmowców / filmów amatorskich

NAZWA	ORGANIZATOR	KRAJ	CHARAKTERYSTYKA PRAC	CHARAKTERYSTYKA PRAC	PŁATNE ZGŁOSZENIE TAK/NIE
FESTIWAL FILMÓW AMATORSKICH FILMOWE ZWIERCIADŁA	Amatorski Klub Filmowy Jantar	Polska	fabuły, dokumenty, animacje, teledyski, filmy eksperymentalne, twórcy i członkowie ekipy nie mogą być studentami lub absolwentami szkół filmowych, metraż do 60 min.	marzec	http://www ffm.org.pl/
EUROSHORTS MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL FILMOWY MŁODZI FILMOWCY	Fundacja Młodego Kina	Polska	filmy fabularne, animowane, dokumentalne lub eksperymentalne, zrealizowane w Europie i na innych kontynentach, metraż do 30 min.	kwiecień	https://www.animocje.com/
KONKURS AMATORSKI „OKIEM MŁODYCH” W RAMACH ŚWIDNICKIEGO FESTIWALU FILMOWEGO SPEKTRUM	Świdnicki Ośrodek Kultury i Wrocławska Fundacja Filmowa	Polska	fabularne, dokumentalne, metraż do 30 min.	czerwiec sierpień	https://kinolub.pl/ https://www.kinowtrampkach.pl/
FESTIWAL FILMÓW JEDNOMINUTOWYCH	Nadbałtyckie Centrum Kultury Gdańsk	Polska	kategorie: fabuła, mini dokument, forma, czas trwania filmu musi wynosić dokładnie 60 sekund, możliwość zgłoszenia max. 3 prac	wrzesień /październik	https://kinodziewci.pl/
OKO KALEJDOSKOPU - OGÓLNOPOLSKI PRZEGLĄD FILMÓW ANIMOWANYCH TWORZONYCH PRZEZ DZIECI	Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu	Polska	filmy animowane tworzone indywidualnie lub w grupach, samodzielnie lub pod opieką profesjonalistów, możliwość zgłoszenia max. 3 prac	wrzesień	http://www.upto21.pl/
MIĘDZYNARODOWY PRZEGLĄD FILMÓW ANIMOWANYCH DZIECI I MŁODZIEŻY HALO ECHO	Europejska Fundacja Edukacji Filmowej	Polska	filmy animowane, prace autorskie lub zespołowe, metraż do 10 min.		

Programy edukacji filmowej w Polsce

NAZWA	OGRANIZATOR	FORMA	GRUPA WIEKOWA	LINK DO STRONY
NOWE HORYZONTY EDUKACJI FILMOWEJ	Stowarzyszenie Nowe Horyzonty	Odbywające się przez cały rok szkolny projekcje kinowe dla uczniów, realizowane w ramach cykli tematycznych, materiały dydaktyczne i baza filmów	Przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa	http://www.festiwalgdynia.pl/
EDUKACJAFILMOWA.PL	Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny i Stowarzyszenie Edukacyjno-Kulturalne „Venae Artis”	Portal edukacyjny, materiały dydaktyczne, instrukcje filmowe dla młodzieży		http://edukacjafilmowa.pl/
FILMOTEKA SZKOLNA	Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny	Lekcje tematyczne, baza filmów, warsztaty i spotkania filmowe	szkoły podstawowe i ponadpodstawowe	https://www.filmotekaszkolna.pl/
LEGALNA KULTURA - STREFA EDUKACJI	Fundacja Legalna Kultura	Baza wiedzy z zakresu edukacji medialnej, filmowej, prawa autorskiego, scenariusze lekcji		https://www.legalnakultura.pl/pl/strefa-edukacji
KINOSZKOŁA	Fundacja Rozwoju Kompetencji Medialnych i Społecznych	Interdyscyplinarny program edukacji medialnej, tematyczne zajęcia stacjonarne i online	Przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa	https://www.kinoszkola.pl/
PROJEKCJE	Fundacja Generator	Portal z artykułami i wywiadami dot. edukacji filmowej		http://projekcje.edu.pl/
LEKCJE W KINIE	Centrum Edukacji Filmowej Interaktywne	Interaktywne, multimedialne zajęcia na różnych etapach kształcenia, prowadzone przez zawodowych aktorów i połączone z projekcjami filmowym	Przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa	https://lekcje.info.pl/
WFDIF - EDUKACJA FILMOWA	Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych	Oferta warsztatów filmowych oraz lekcji z zakresu edukacji filmowej połączone z wizytą na planach filmowych w WFDIF	szkoły podstawowe i ponadpodstawowe	http://www.wfdif.pl/pl/edukacjafilmowa
WAKACJE Z FILMEM	Krakowska Szkoła Filmowa im. Wojciecha Jerzego Hasa	Wakacyjny program edukacji filmowej pod okiem profesjonalistów, poznawanie procesu tworzenia filmu oraz realizacja własnych filmów	dzieci i młodzież w wieku 10-18 lat	http://ksfilm.pl/wakacje-z-filmem/

Realizatorem projektu Laboratorium Filmowe VOD jest Fundacja IKS.

Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Partnerem projektu jest Międzynarodowy Festiwal Filmów dla Dzieci i Młodzieży KINOLUB.

KINOLUB film festival
for children
and youth

KOORDYNATOR

Zuzanna Popik

OPIEKA PRAWNA

Monika Pindziak-Dutkiewicz

KOORDYNATOR PROMOCJI

Jagoda Mazepa

REDAKCJA MERYTORYCZNA

Marta Kraus

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Małgorzata Drabina

Fundacja IKS

KRS 0000518324

NIP 959 195 85 72

REGON 260788305

Adres korespondencyjny:

ul. Lompy 14/500

40-040 Katowice, Polska

✉ info@laboratoriumfilmowe.pl

laboratoriumfilmowe.pl